Azg
armenian daily
16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 221 (975)

Ամերիկացի ղաբտոնյաների հարկադիր արձակուրդը շարունակվում է

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ: Երկարդ օրն է շարունակվում Մ. Նահանգների դաբտակցային ղեկական ծառայողների մի մեծ մասի 770 հազար աշխատողների հարկադիր արձակուրդը. Կոնգրեսի հանրապետական մեծամասնության եւ Նախագահ Քլինտոնի միջեւ ծագած բյուջետային կոնֆլիկտի հետեւանքով: Ճիշտ է, միայն ոչ կենսական նկատվող բնագավառների ծառայողներն են «տուն գնացել», սակայն մայրաքաղաքում եւ բոլոր մեծ քաղաքներում անդամալուծվել են բազմաթիվ դաբտոնատներ, մինչ ամերիկացի ժողովուրդը ցինիզմով է դիտավորում Սոլիտակ տուն-Կապիտոլիում ճակատամարտը: Այդ կոնֆլիկտի խորում ընկած է ավելի մեծ վեճ ղեկության երկարաժամկետ կրճատման հարցը: Նախագահը դադարեցնում է այն տարածել 9. մինչ Կոնգրեսը 7 տարվա վրա: Այսօր ակտիվացան նաեւ Մ. Նահանգների կաթոլիկ եղիսկոպոսները, որոնք հայտարարեցին, թե կառավարական ճգնաժամն առաջին հերթին հարվածում է երկրի աղքատներին: Նրանց կարծիքով, եկեղեցին ղեսք է քաղաքական ձայնը դառնա աղքատների:

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ՀՌԱԿ ներկայացուցիչները վեհափառ Հայրապետի մոտ

Երեկ, նոյեմբերի 15-ին, Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Հայրապետը Ս. Էջմիածնի վեհարանում ընդունեց Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ա-

տենապետ Ռուբեն Սիրզախանյանին եւ նույն վարչության անդամ, «Պայար» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Հարություն Կարապետյանին: Մեկ ժամից ավել տեւած զրույցի ընթացքում Ամենայն հայոց Հայրապետը ներկայացրեց Մայր աթոռի վերջին շրջանում ծավալած գործունեությունը Հայ առաքելական եկեղեցու առաքելական հոգեւորականների դասրաստման, հրատարակչական եւ կազմակերպական վերափոխումների ուղղությամբ: Առանձնահատուկ ուշադրություն հրավիրեց Ազգային եկեղեցու դերի բարձրացմանը հայ ժողովրդի կյանքում:

ՀՌԱԿ ներկայացուցիչները բարձր գնահատելով Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա կաթողիկոսի գործունեությունը, արձանագրեցին եկեղեցական կյանքում վերջին շրջանում նկատվող աճխուժացում: Ամենայն հայոց կաթողիկոսին ներկայացվեց կուսակցության քաղաքական գործունեությունը եւ այդ ուղղությամբ առաջարկվող կատարվելիք աշխատանքները, ՀՌԱԿ դիրքորոշումները ներազգային ու ներքաղաքական կյանքում: ՀՌԱԿ ղեկավարներն ընդգծեցին Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի գերակայությունն ընդունելու մասին կուսակցության ավանդական կեցվածքին հավատարմությունը:

Հանդիպումն անցավ ջերմ, գործնական մթնոլորտում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Վարդան Օսկանյան. «Մոսկվայում որեւէ հաջողություն չենք ունեցել»

Մինսկի խմբի հաջորդ հանդիպումը՝ նոյեմբերի 22-ին Բոնում

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, անցած շաբաթ Մոսկվայում ավարտվեցին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգավորմանը նվիրված բանակցությունները: Դրանց արդյունքներին է նվիրված Հայաստանի դաբտվիրակության ղեկավար, փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ մեր զրույցը:

– Մոսկվայում տեղի ունեցած բանակցությունների ընթացքի մասին ռուսական լրատվական միջոցներն տվեցին հիմնականում անորոշ գնահատականներ: Մինչեւ անգամ նշվեց, թե դրանք ձախողվել են: Ի՞նչ հարցեր քննարկվեցին այս անգամ եւ ո՞րն է Ձեր գնահատականը:

– Մոսկվայում հիմնականում փորձ արվեց քննարկել քաղաքական դաբտանագրի երկրորդ հավելվածը, որը վերաբերում է հետքաքննություններին: Դրա հետ կապված երկու խնդիր կա: Մեկը Լաչինն է, իսկ մյուսը վերադարձված տարածքների դիմաց Ադրբեջանի եւ միջազգային հանրության կողմից համաթաստանան անվտանգության երաշխիքների ապահովումը, իսկ Ղարաբաղի տեսակետից նաեւ կարգավիճակի ճանաչման հարցը: Ադրբեջանի մոտեցումը հայտնի է: Նրանք միանշանակորեն պնդում են բոլոր գրավված տարածքները վերադարձնել: Մեր կողմից տարբեր մոտեցումներ կան: Արդեն նշեցի, որ դա Ղարաբաղի անվտանգության խնդիրն է եւ

կարգավիճակի ճանաչումը: Հայաստանի կողմից շատ ավելի կոնկրետ է դրվում Լաչինի հարցը, որպես անվտանգության երաշխիք, որ պետք է գտնվի Լեռնային Ղարաբաղի հսկողության տակ, մինչեւ նրա կարգավիճակի որոշումը: Բացի այդ, վերադարձվելիք տարածքների դիմաց միջազգային հանրությունը պետք է կարողանա ոստիկանական գործողությունների չվերսկսման եւ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգության ապահովման համար զինչ երաշխիքներ տալ: Այս տեսակետների բախումն է, որ տեղի է ունենում բանակցությունների ընթացքում, երբ հարցը վերաբերում է քաղաքական դաբտանագրի երկրորդ հավելվածին: Միանշանակորեն կարող եմ ասել, որ մենք Մոսկվայում որեւէ հաջողություն չենք ունեցել: Երբ փորձեմ համեմատել քաղաքական դաբտանագրի կետերի համաձայնեցման առումով, արդեն այս փուլը մինչեւ հիմա եղած բոլոր բանակցություններից ամենահաջողն էր: Փաստորեն, Մոսկվան մի քայլ հետ էր, իսկ դրսեւորեն այն է, որ այս փուլում քննարկում էինք մի այնպիսի հարց, որի շուրջ կողմերի տեսակետները խիստ տարբերվում էին:

Տես էջ 2

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Նեղ տարիներից մեկը

Մտավոր եւ հոգեւոր արժեքների պետական ֆինանսավորման խաչմերուկներում

ԼԱՐԻՍԱ ՄԿՐՏՉՅԱՆ.

Նոյեմբերի 15-ին ԱԺ-ում կայացավ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի եւ ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովների համատեղ նիստ: Օրակարգում ընդգրկված էին ՀՀ 1996 թ. պետական բյուջեի մասին ՀՀ օրենքի նախագծում նախատեսված գիտության, կրթության, մշակույթի, տեղեկատվության եւ այլոց պետական բյուջետային ֆինանսավորման հարցերը: Կառավարության տեղեկանքը ներկայացրեց ՀՀ ֆինանսների փոխնախարար Պետրոսյանը: Յուրաքանչյուր պետ ներկայացվեց առանձին առանձին: Անդրադառնալով կառավարության կողմից գիտության ֆինանսավորման հարցին, Պետրոսյանը նշեց, որ գիտության զծով 1996 թ. պետական բյուջի նախագծում նախատեսված հատկացումները կազմում են 1802.4 մլն դրամ, որը 40 տոկոս աճ է 1995 թ. համեմատ: Այդ բնագավառի համար աշխատավարձի ֆոնդը կազմել է 537 մլն դրամ: 1995 թ. գիտության բնագավառում գրաղվածների թիվը եղել է 14000: Այս թիվն էլ դարձել է ցուցանիշ բյուջետային ֆինանսավորման համար: Ըստ որում, Պետրոսյանի, գիտության բնագավառում նախատեսվում է հիմնականում բնամասիկ ֆինանսավորում:

Հնչող տարվանից նախատեսվում է գիտության ֆինանսավորման տարին սկսել ոչ թե բյուջետային տարեշրջանից հունվարի մեկից, այլ մայիսի մեկից: Այս հարցը ուսումնասիրությունների տեղիք տվեց ԱԺ-ում:

1996 թ. ֆինանսավորվելու են 840 գիտական թեմաներ:

Եղույթ ունեցողներից ՀՀ ԳԱ նախագահ, ԱԺ դասագամավոր Ֆաղեյ Սարգսյանը գոհունակության հայտնեց կառավարության գիտության ֆինանսավորման համար: Նրա եղույթը կարելի էր տեղավորել «մեր հարազատ կառավարությունը եւ կառակցությունը» ոգով եւ բնավանդակությամբ ասված նյութերի շարքում: Բայց հասկանալի զգալով այս դեպքը, Ֆաղեյ Սարգսյանը չմոռացավ ավելացնել. «Տխմարությունն է, երբ նայում են, թե հանրապետությունը փոքր է, գիտությունն էլ դեռ է փոքրանա»: Թեպետ այդպես էլ անհայտ մնաց, թե ո՞վ է «տխմարության հեղինակը»: Պրն. Սարգսյանն անդրադարձավ նաեւ ԳԱ հրատարակչության եւ ակադեմիական գրքերի տպագրության խնդիրներին, նշելով, որ հատկացված միջոցները խիստ փոքր են գրքերի տպագրության համար: Այսպես ֆինանսների փոխնախարարը նշեց, որ 1996 թ. այդ հատկացումներն աճել են եւ կազմել 25 մլն դրամ: Իսկ որպես Սարգսյանն ուղղակիորեն մի դանչեց, ասելով «ադրեմ, խնամի, չէի ասի»: Եւ սա այն դեպքում, երբ հայ գիտնականների մեծ մասն այդպես ի զուր չէ «գիտությամբ զբաղվելիս»:

Տես էջ 2

Հայաստանը թուրք ատոմագետներից թաքցնելու ոչինչ չունի

Ինչպես հաղորդվել է, Թուրքիան Հայաստանին խնդրել է չգործարկել Մեծամորի ատոմակայանը եւ կոչ է արել ի դեմս ազգային էներգետիկայի թուրքական գործակալությանը՝ ներգրավել Հայկական ատոմակայանը: Ըստ ՀՀ էներգետիկայի նախարարության «Հայատոմէներգո» վարչության ղեկ Արկադի Սարգսյանի, Թուրքիան միշտ էլ դեմ է եղել Հայկական ատոմակայանի վերագործարկմանը: Նա այս հարցը բարձրացրեց նաեւ ՄԱԳԱՏԻ տարեկան գագաթաժողովում, որին ի դասախոսական փաստակված ելույթ ունեցավ ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը: Թուրքիան ինքը ՍՍԳԱՏի անդամ է: Իսկ վերջինիս մասնագետների ու փորձագետների բազում այցելությունների արդյունքում ձեւավորված եզրահանգումը հանրահայտ է. Հայկական ատոմակայանն ավելի անվտանգ է, քան այլ երկրներում գործող նմանատիպ շատ կայաններ: Փաստորեն, Թուրքիան վիճակում է միջազգային այն կազմակերպության եզրակացությունը, որի անդամն է ինքը: Ինչ վերաբերում է Հայկական ԱԿՀ-ին թաքցնելու թուրքական կողմի ցանկությանը, արդեն, ըստ Արկադի Սարգսյանի, Հայաստանում միշտ էլ կողմ են եղել ոչ միայն թուրք մասնագետների ու ատոմագետների, այլեւ լրագրողների այցելություններին: «Թող գան, տեսնեն, տեղեկանան. մենք թաքցնելու եւ անհանգստանալու պատճառ չունենք», հայտարարեց Ա. Սարգսյանը: Մի հանգամանք եւս: Եթե Թուրքիան այդքան մտահոգված է ՀԱԿի անվտանգությամբ, արդյոք առնվազն տարօրինակ է, թե ինչու միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններում չի միջնորդում Հայկական ատոմակայանի արդիականացմանն ավելացնելու նոր ատակով լրացուցիչ միջոցներ ստանալու համար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՇՐՋԱՆ

Ընդմիջում ԼՂՀ խորհրդարանում

Նոյեմբերի 15-ին ԼՂՀ խորհրդարանում հայտարարվեց ընդմիջում: Ինչպես տեղեկացրեց խորհրդարանի մամուլի ծառայության ղեկավար Գայանեի Առուսամյանը, հանրապետության գերագույն օրենսդրական մարմինը իր աշխատանքը կվերսկսի նոյեմբերի 21-ին: Դասագամավորները կշարունակեն «ԼՂՀ ժողովրդական ընտրյալների ԼՂՀ ժողովրդական դասագամավորի կարգավիճակի մասին» եւ «ԼՂՀ խորհրդարանի դասագամավորի գործունեության ապահովման կարգի մասին» օրենքների նախագծերի քննարկումը:

Վ.Ա.

Գազատարը շտապ չի վերականգնվի

Հանրապետության մուտք գործող գազի ընդհատումը ծավալը հասել է «նախապատրաստի» օրերի մակարդակին. նոյեմբերի 15-ին արդեն անցնելով 3.5 միլիոն խորանարդ մետրի սահմանը: Այս մասին Արմենգազեթ բաժնետիրական ընկերությունից հայտնեց «Հայբազարդ» դեկական կոնցեռնի գլխավոր դիտորդներ Վիկտոր Թոմասյանը: Վերջինս հերքեց զանգվածային լրատվության որոշ միջոցների տարածած լուրը, թե օս-ին գազավիճակի որոշումը: Բացի այդ, վերադարձվելիք տարածքների դիմաց միջազգային հանրությունը ղեսք է կարողանա ոստիկանական գործողությունների չվերսկսման եւ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգության ապահովման համար զինչ երաշխիքներ տալ: Այս տեսակետների բախումն է, որ տեղի է ունենում բանակցությունների ընթացքում, երբ հարցը վերաբերում է քաղաքական դաբտանագրի երկրորդ հավելվածին: Միանշանակորեն կարող եմ ասել, որ մենք Մոսկվայում որեւէ հաջողություն չենք ունեցել: Երբ փորձեմ համեմատել քաղաքական դաբտանագրի կետերի համաձայնեցման առումով, արդեն այս փուլը մինչեւ հիմա եղած բոլոր բանակցություններից ամենահաջողն էր: Փաստորեն, Մոսկվան մի քայլ հետ էր, իսկ դրսեւորեն այն է, որ այս փուլում քննարկում էինք մի այնպիսի հարց, որի շուրջ կողմերի տեսակետները խիստ տարբերվում էին:

Տես էջ 2

Թավրիզում բողոքի ցույց Ադրբեջանի նոր սահմանադրության դեմ

Մեր նախորդ 2 համարներում կարելի մանրամասնությամբ ներկայացրել ենք շաբաթավերջին Ադրբեջանում անցկացված խորհրդարանական ընտրությունների եւ նոր սահմանադրության հանրաքվեի դարագաները, նրանց նախնական արդյունքները, որոնց մասին միջազգային դեսերն ու լրատվական գործակալությունները հետզհետե նոր վկայություններ են տալիս: Երեւանի դասախոսության ղեկավար Դիոնսիայի դասագամավոր Ժակ Բոնելը, օրինակ, հնարավոր է ընտրությունների կազմակերպիչներին ձայների հաշվառումը լավ չվերահսկելու, ինչպես նաեւ «ընտրանքի հանդեմ» հետեւելու փաստերի համար, մինչ նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի Ժողովատի ղեկավարներից Ասեմ Մոլլազադեն խոսել է նույն անձի 15 անգամ հետեւելու հանգամանքի մասին: Մյուս կողմից, Հայտնի լրատվական գործակալությունը տեղեկացնում է, որ անցյալ տարաշրջանում Իրանի Թավրիզ քաղաքում, որտեղ մեծ թիվ են կազմում խորեցի ազգությունները: Մի քանի հազարի հասնող ցուցարարներ բողոքել են Սլիթեի նոր սահմանադրության դեմ, խոսքամասնությունը դասագանական կոչ չընդունելու եւ իսլամական օրենքներ գործադրելու համար:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Ըստ կառավարության ներկայացրած տեղեկանքի, 1995 թ. դոյզոցների թիվը եղել է 1378, որոնց համար հատկացվել է 5 մլրդ. 736,2 դրամ, իսկ 1996 թ. այդ գումարը կկազմի 6 մլրդ. 727 հազար դրամ:

1995 թ. մանկաղարտեզներ են հաճախել 50.858 երեխա, 1996 թ. այդ թիվը կկազմի 51.360: Տեղեկացվեց, որ Հայաստանում գոյություն ունի 47 գիշերօթիկ դոյզոց, որոնք 1995 թ. ունեցել են 8.495 սան: 1996 թ. սաների թիվը կկրճատվի 8.140, իսկ հատկացումները կաճեն:

1995 թ. բուհերում ուսանել են 33.716 ուսանող, որոնց հատկացվել է 749 մլն դրամի կրթաթոշակ: 1996 թ. ուսանողների թիվը կկրճատվի մինչև 26.502: Իսկ ոչնդաստվերով բուհ ընդունվածների միայն 60 տոկոսը կրթաթոշակ կստանա, ընդ որում 60-ից 10 տոկոսը կհատկացվի անտարեալ ուսանողներին: Ինչ վերաբերում է վճարովի ուսումնարանը, այդա վարձավճարի չափը որոշելու է տվյալ բուհը, իսկ բուհական ոլորտայվերը հաստատում է կառավարությունը: Այս մասին տեղեկացնելով ՀՀ գիտության և կրթության նախարարի դաստանական Վարդան Օսկանյան նշեց, որ ընդհանրապես բարձրագույն կրթությամբ մասնագետների կարիք հանրապետությունը չունի, բայց «հասարակության բնականոն զարգացման, ազգի կրթական մակարդակը դահիճանելու համար բուհական կրթությամբ մասնագետներն անհրաժեշտ են»:

Բացի խոսակցության ծավալվեց նաև նախադպրոցական հիմնարկների և երաժշտական դպրոցների ամսեվճարի չափի շուրջ: Մանկապարտեզներում այդ վճարը կազմում է 500 դրամ (երեխայի օրական սննդի 15 տոկոսի չափով), իսկ երաժշտական դպրոցներում մինչև տարվա այդ չափը 240 դրամից կհասնի 800-ի:

Ն. Մարտիրոսյանը նշեց, որ մանկաղարտեզների թիվը 1996 թ. չի կրճատվի: Այս առումով ԱԺ ֆինանսավարկային, բյուջետային և հարկային հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ա. Եղիազարյանը կոչակոչեց հայտնեց մանկաղարտեզների թվի չկրճատման համար, նշելով, որ հստակի չի առնվել սեփականաշնորհվող այն ձեռնարկությունների թիվը, որոնցում մանկաղարտեզներ կան: Այստեղ Ա. Սահակյանը միջամտեց, ասելով, որ մանկաղարտեզներ կան, որոնք վերածվում են բնակարանների ձայն» և Ֆրանսիայի ռադիոժամի համար հատկացվող գումարներ ստանում է կառի նախարարությունը:

Զափազանց բուռն էին մշակույթի ֆինանսավորման քննարկումները:

Այսպես՝ ՀՀ գրողների միությունը 1996 թ. հատկացվելու է 4 մլն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Նեղ տարիներից մեկը

Մտավոր և հոգևոր արժեքները պետական ֆինանսավորման խաչմերուկներում

թիվը կկազմի 51.360: Տեղեկացվեց, որ Հայաստանում գոյություն ունի 47 գիշերօթիկ դպրոց, որոնք 1995 թ. ունեցել են 8.495 սան: 1996 թ. սաների թիվը կկրճատվի 8.140, իսկ հատկացումները կաճեն:

1995 թ. բուհերում ուսանել են 33.716 ուսանող, որոնց հատկացվել է 749 մլն դրամի կրթաթոշակ: 1996 թ. ուսանողների թիվը կկրճատվի մինչև 26.502: Իսկ ոչնդաստվերով բուհ ընդունվածների միայն 60 տոկոսը կրթաթոշակ կստանա, ընդ որում 60-ից 10 տոկոսը կհատկացվի անտարեալ ուսանողներին: Ինչ վերաբերում է վճարովի ուսումնարանը, այդա վարձավճարի չափը որոշելու է տվյալ բուհը, իսկ բուհական ոլորտայվերը հաստատում է կառավարությունը: Այս մասին տեղեկացնելով ՀՀ գիտության և կրթության նախարարի դաստանական Վարդան Օսկանյանը նշեց, որ ընդհանրապես բարձրագույն կրթությամբ մասնագետների կարիք հանրապետությունը չունի, բայց «հասարակության բնականոն զարգացման, ազգի կրթական մակարդակը դահիճանելու համար բուհական կրթությամբ մասնագետներն անհրաժեշտ են»:

Բացի խոսակցության ծավալվեց նաև նախադպրոցական հիմնարկների և երաժշտական դպրոցների ամսեվճարի չափի շուրջ: Մանկապարտեզներում այդ վճարը կազմում է 500 դրամ (երեխայի օրական սննդի 15 տոկոսի չափով), իսկ երաժշտական դպրոցներում մինչև տարվա այդ չափը 240 դրամից կհասնի 800-ի:

Ն. Մարտիրոսյանը նշեց, որ մանկաղարտեզների թիվը 1996 թ. չի կրճատվի: Այս առումով ԱԺ ֆինանսավարկային, բյուջետային և հարկային հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ա. Եղիազարյանը կոչակոչեց հայտնեց մանկաղարտեզների թվի չկրճատման համար, նշելով, որ հստակի չի առնվել սեփականաշնորհվող այն ձեռնարկությունների թիվը, որոնցում մանկաղարտեզներ կան: Այստեղ Ա. Սահակյանը միջամտեց, ասելով, որ մանկաղարտեզներ կան, որոնք վերածվում են բնակարանների և «մեջ մեջ են արվում»:

Այնուհետև խոսակցություն ծավալվեց դասագրքերի տպագրման շուրջ և պարզվեց, որ 1996 թ. բյուջեով դասագրքերի տպագրման ֆինանսավորում չի նախատեսվում: Պրն. Գնունին այս հարցին անդրադառնալով, նշեց, որ «դասագրքերի բաժանորդագրությունը կանգ առավ մեր անհետևողականության, անկազմակերպվածության հետևանքով, բայց դա լավ ձեռնարկում է, և դրանք ի նորից վերադառնալ դրան, իսկ մենք պատրաստ ենք դաստանարանին ներողություն խնդրել ծնողներից»:

Այնուհետև քննարկումը տեղափոխվեց տեղեկատվության նախարարության դրոշ:

Պարզվեց, որ 1995 թ. հեռուստատեսության համար կատարված հատկացումները կազմել են 1 մլրդ 13 մլն դրամ, իսկ 1996 թ. 1 մլրդ 502 մլն դրամ: Հատկացումների նման աճը պրն. Մարտիրոսյանը դասնաբանեց էներգակիրների վճարի ավելացմամբ:

Վերջապես պարզվեց, որ կառավարությունը ֆինանսավորում է հետևյալ թերթերը «Հայաստանի Հանրապետություն», «Республика Армения», «Կանչ», «Ազգայ», «Միջնորդ» «Դեյ բազա» և «Экономика»: 1996 թ. դրանց ֆինանսավորումը կկազմի 134 մլն դրամ:

1995 թ. Արմենդրեսի ֆինանսավորումը 24,6 մլն դրամ է եղել, 1996 թ. այն կկազմի 35,4 մլն դրամ: Տեղեկատվության նախարարությանը հատկացվելու է 85 մլն դրամ գրահրատարակչական գործունեություն իրականացնելու համար:

Հեռուստատեսությունը գովազդից ստանում է 15-16 մլն դրամ: Հեռուստատեսության ժամերը 13 է, ռադիոժամերը 40: Իսկ «Ամերիկայի

ԵՐԵՎԱՆ

Ստեղծվեց հանրապետության արդարադատության խորհուրդը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ: ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի հրամանագրով ՀՀ Սահմանադրության 116 հոդվածի 11-րդ կետի համաձայն, ՀՀ արդարադատության խորհրդի անդամներ են նշանակվել իրավաբան գիտնականներ Ռոբերտ Ավագյանը, Լևոն Օհանյանը, շրջանային (քաղաքային) ժողովրդական դատավորներից Մարատ Կասվալյանը, Վազգեն Նիկոլյանը, Գագիկ Սարգսյանը, գերագույն դատարանի դատավորներից Դավիթ Ավետիսյանը, Մհեր Խաչատրյանը, Գեորգ Մաթևոսյանը, դատախազներից՝ Մարտին Մանուկյանը, Արթուր Մկրտչյանը, Վահրամ Շահինյանը:

Նոյեմբերի 14-ին ստորագրված այս հրամանագիրն ուժի մեջ է մտել ստորագրման պահից:

Բրիտանական պատվիրակությունը ՀՌԱԿ գրասենյակում

Նոյեմբերի 13-ին Հայաստանի Ռազմավարական ազգային կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը հանդիպում ունեցավ Մեծ Բրիտանիայի լիբերալ դեմոկրատական կուսակցության նախկին գլխավոր քարտուղար Ջոն Սփիլլերի և Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարության դիտորդների խմբի հետ:

Հանդիպման ընթացքում ներկայացվեց ՀՌԱԿ դիրքորոշումը Հայաստանի ներքին և արտաքին քաղաքականության վերաբերյալ, կուսակցության նախընտրական հիմնադրույթները, մասնակցությունը հանրապետության քաղաքական կյանքում: Զրույցի ընթացքում արծարծվեցին նաև ՀՌԱԿ փոխհարաբերությունները «Միջազգային լիբերալ» կազմակերպության հետ, կուսակցության պատվիրակության մասնակցությունն այդ հեղինակավոր միջազգային կազմակերպության կոնֆերանսներին: Քննարկվեցին նաև մոտ ապագայում հանրապետությունում անցկացվելիք ընտրությունները տեղական ինքնակառավարման մարմիններում: ■

ԼՂՀ

Լոս Անջելեսի իրանահայերի միությունը օգնում է Ղարաբաղին

Անցյալ շաբաթ Ստեփանակերտում էր գտնվում Լոս Անջելեսի իրանահայ մշակութային միության ներկայացուցիչ Ժասմեն Ջառանյանը: Բարեգործական այս կազմակերպությունը շարունակում է իր ազգանվեր գործունեությունը՝ նյութապես և բարոյապես սատար կանգնելով արցախյան գոյապայքարում նահատակված զինվորների ընտանիքներին: Միության կողմից հանգանակված գումարը Ժ. Ջառանյանը հանձնել է «Հիշատակ» հիմնադրամի խորհրդի նախագահ Էդուարդ Ղուկասյանին: Ըստ պայմանավորվածության ստացված գումարը կբախվի այն ծնողներին, որոնք պատերազմի ընթացքում կորցրել են երկու որդիներին կամ ընտանիքի միակ զավակին: Հիմնադրամի նախագահը շնորհակալական նամակ է հղել իրանահայ միության ղեկավար Մանուշ Գեորգյանին՝ օգնությունը կազմակերպելու և ուղարկելու համար:

ԼՂՀ-ում պատրաստվում են ամանորին, մշակվել է միջոցառումների ծրագիր

Լեռնային Ղարաբաղի արհմիությունների ֆեդերացիայի խորհրդի նախագահությունը և ժողկրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության կոլեգիայի «Ամանորի հանդիսությունների կազմակերպման մասին» որոշման համաձայն, սկսվեց 2 տարեկանից մինչև հանրապետության հանրակրթական դպրոցներում VI դասարաններում (ներառյալ) սովորող երեխաների գրանցման գործընթացը: Մշակվել է միջոցառումների անցկացման ծրագիր, որի իրականացումը կոորդինացնելու նպատակով ստեղծված է հանրապետական կազմկոմիտե՝ ԼՂՀ արհմիությունների ֆեդերացիայի նախագահ Սերգեյ Դավթյանի գլխավորությամբ:

Ա. Ա.

ՀԱՍԵՌ-95-96

Հանրապետության բոլոր հանրակրթական դպրոցները կջեռուցվեն

Այս տարի հանրապետության շրջանների և քաղաքների հանրակրթական դպրոցների ջեռուցումը նախատեսված է սկսել նոյեմբերի 15-ից: Դպրոցները ջեռուցվելու են հեղուկ վառելանյութով, որը տրամադրել է Ամերիկայի ժողովրդավարության և զարգացման հիմնադրամը:

Ինչպես Արմենդրեսի բդթակցին ասաց ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության շինարարության և շահագործման վարչության պետ Վլադիմիր Ջաղինյանը, վառելանյութը դպրոցներ առաքելու աշխատանքները ընթացքի մեջ են: Շատ շրջաններ ու քաղաքներ արդեն ստացել են իրենց հասանելիքը: Վառելանյութը հատկացվելու է 2 փուլով՝ մինչև ձմեռային արձակուրդը և դրանից հետո: Եթե անցած տարի մեկ վառարանի համար նախատեսված էր օրական 2, ապա այս տարի կավելացվի երեք մեկ լիտրով, ինչը լիովին կբավարարի դպրոցի պահանջները:

Երևան քաղաքի հանրակրթական օջախների ջեռուցման հարցերով զբաղվող Երևանգործկոմի կրթության վարչության պետ Օնիկ Վաթյանը տեղեկացրեց, որ մայրաքաղաքում դպրոցներին և մանկապարտեզներին վառելիքի բաշխումը կսկսվի նոյեմբերի 20-ից, իսկ բուն ջեռուցման անցնելը կախված կլինի եղանակից: Երևանում այս ձմեռ կգործեն բոլոր դպրոցներն ու 100 մանկապարտեզ՝ անցած տարվա 32-ի փոխարեն: Մայրաքաղաքում դպրոցների ջեռուցման ծրագիրը մշակվել է ֆրանսահայ կազմակերպությունների ֆորումի, իսկ մանկապարտեզներինը՝ բրիտանական «Օքսֆամ» կազմակերպության հետ համատեղ:

ՍԻՄԵՆ ԴՐԵՍ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Վարդան Օսկանյան. «Մոսկվայում որևէ հաջողություն չենք ունեցել»

Մինսկի խմբի հաջորդ հանդիպումը՝ նոյեմբերի 22-ին Բոնում

Սկիզբը էջ 1

– Ռուսաստանը ինչպիսի՞ առաջարկներ ներկայացրեց, որոնցի կողմերի դիրքորոշումները ինչ-որ կերով մոտենան:

– Իրենք էլ զգում էին, որ սա բավականին բարդ խնդիր է: Նրանք վերջին օրը մի նախագիծ ներկայացրին, որը վերաբերում էր Լաչինին և որի շուրջ մեր տեսակետները ոլորտ է հայտնեն հաջորդ փուլի բանակցություններում:

– Այդ նախագծում Լաչինը տրանզիտային գոտու վերածելու առաջարկ՞ եղե՞լ է:

– Տարբեր մոտեցումներ են առաջարկվում աբսուրդայինից մինչև տրամաբանական: Սակայն հիմնական հարցը դրվում է այստեղ. Լաչինը պետք է մնա հայկական հսկողության տակ, բայց առաջարկվում կանացված գոտում և այնտեղ պետք է լինեն ոչ թե խաղաղապահ ուժեր, այլ միջազգային դիտորդներ:

– Արդեքսանական կողմը որևէ նոր առաջարկ ներկայացրե՞ց:

– Արդեքսանն իմը կոնկրետ առաջարկներ չի ներկայացնում, այլ ընդամենը է, որ Լաչինը պետք է մյուս տարածքների հետ վերադարձվի և միայն դրանից հետո Արդեքսանը պատրաստ է քննարկել հատուկ կարգավիճակ ստեղծելու հարցը: Բայց սկզբունքներ մնում են նույնը: Մեր ելակետն այն է, որ Լաչինը չի վերադարձվելու և մնալու է հայկական հսկողության տակ: Իրենց ելակետը հակառակն է: Դրա համար էլ Մոսկվայում որևէ հաջողություն չարձանագրվեց: Նոյեմբերի 22-ին Բոնում կսկսվի բանակցությունների հերթական փուլը, որը տեղի կունենա ԵԱՀԿ արտգործնախարարների բյուրոյի նիստի նախօրեին: Այժմ էլ միջազգային հանրությունը, եթե Մինսկի խմբի համանախագահները աշխատում են, որոնցի Բոնում լուրջ հաջողություն արձանագրեն, այն ներկայացնեն արտգործնախարարների քննարկմանը, ակնկալելով, որ ընդունված որոշումներ մյուս տարի բանակցությունները շարունակելու լուրջ խթան կհանդիսանան: Մտահոգություն կա նաև, որ մեկ տարվա ընթացքում լուրջ առաջխաղացում չի եղել և այն երկրները, որոնք պատրաստվում էին խաղաղապահ ուժեր ուղարկել, կարող են իրենց հետաքրքրությունը կորցնել կոնֆլիկտի նկատմամբ: Մյուս մտահոգությունն այն է, որ կան այլ երկրների շահեր (բացի հարցի կարգավորումից) և օգտագործելով այս առիթը նրանք փորձում են արագացնել խաղաղարար ընթացքը և հաջողության հասնել: Կհասնե՞ն արդյոք հաջողության Բոնում, դժվար է ասել:

Հարցազրույցը վարեց
ՏԱԿՈՒՀԻ ԱԱՀՍԻՏՅԱՆԸ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակչության է տալիս
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
Հեռ. 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@armenco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻՍՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԱՆԵՆԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային
ծառայություն / 581841
Ոճը և տարածները ՊՈՒՌԵՆ ԴԱԼԼԱԲԵՍԻՆ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի
Յուրաքանչյուր «Ազգին» դրարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԴԱՏԱԲԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Կղատվի յուրաքանչյուր ոք, ով ձեռք կբերի հայ զինվորի դատվի եւ արժանապատվության վրա

Վարվեց 8 սպա ամբաստանյալների դատաքննությունը կարված նորակոչիկներից մեկի ադանությամբ եւ երկու այլ զինվորների ծեծի ենթարկելու եւ մարմնական վնասվածքներ հասցնելու հեմ: Երկնելով դեղերի հասարակական հնչեղությունից դատաքննությունն, ամբողջությամբ եւ բազմակողմանիորեն բացահայտեց բոլոր դրվագներով մեղադրյալներից յուրաքանչյուրի հանցավոր գործունեությունների եւ առաջացած վնասակար հետեւանքների դատական կարգը: Պետական մեղադրող, ՀՀ զինվորական դատախազի տեղակալ, ՀՀ արդարադատության փոխգնդապետ Հովհաննես Պալյանն իր մեղադրական ճառում նշեց, որ դատաքննությամբ միանշանակորեն հիմնավորվեց, որ ՀՀ ՊՆ թիվ N գնդի ուսումնական գումարտակում սովորական երեւույթ է եղել ստորին եւ միջին օղակի հրամկազմի կողմից շարքային զինծառայողներին ծեծի եւ հալածանքների ենթարկելը. նրանց հեգնոնելու, գումարտակում հակականոնադրական միջոցներով ահ ու սարսափի մթնոլորտ ստեղծելու մեթոդներն ու փաստերը: Հիմնավորեց նաեւ, որ այդոիսի մթնոլորտ ստեղծվել է միտումնավոր, մեղադրյալների յուրաքանչյուրի կատարած հանցանքը եւ դատական կոլեգիայից ոլսահանջեց հանցավոր ճանաչել ամբաստանյալ գումարտակի նախկին ենթասպա Մարտին Տիգրանի Նազարեթյանին ՀՀ քր. օր.-ի 99 հոդ. 2-րդ եւ 6-րդ կետերով, 268 հոդ. Ա եւ Բ կետերով ճանաչել հանցավոր եւ ՀՀ քր. օր.-ի 37-րդ հոդվածի համակցությամբ դատապարտել ազատազրկման 14 տարի ժամանակով, որոիսին նա պետք է կրի ուժեղացված ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում, ամբաստանյալներ Գոռ Մեսրոպի Գասպարյանին եւ Գառնիկ Սերյոժայի Վարդերեսյանին ՀՀ քր. օր-ի 268 հոդվածի Ա կետով դատապարտել ազատազրկման յուրաքանչյուրին 4 տարի ժամանակով, որոիսին պիտի կրեն ընդհանուր ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում: Ամբաստանյալ Մայիս Ազիզի Մեհրաբյանին հանցավոր ճանաչել 268 հոդվածի Ա կետով եւ նրանցից յուրաքանչյուրին դատապարտել ազատազրկման 5 տարի ժամանակով, սեր ժանեներ Գագիկ Հոմբերտի Բաղդասարյանին, Արկադի Ժորայի Հակոբյանին նույն հոդվածով 4 տարի ժամանակով: Ինչ վերաբերում է ամբաստանյալ զինվորական հրամանատարի նախկին տեղակալ անձնակազմի գծով Անդրանիկ Մնացականի Ավետիսյանին եւ սերժանտ Տիգրան Մհերի Հովհաննիսյանին, նրանց դատապարտել համապատասխանաբար 3 եւ 2.5 տարի ազատազրկման եւ կիրառել ՀՀ ԱԺ համաներում հայտարարելու մասին որոշման 1-կետը՝ ազատել դատվի կրումից: Իսկ տուժողի ներկայացուցիչ Ա. Հարությունյանին կրած նյութական վնասը միջնորդվեց բավարարել ամբողջությամբ:

Առաջ պետական մեղադրողը դիմեց դատական կոլեգիային, միջնորդելով կայացնել մասնավոր որոշում ՊՆ N զորամասի նախկին հրամանատար Վ. Աղաջանյանի նկատմամբ քրեական գործ հարուցելու վերաբերյալ ցուցաբերած հանցավոր անգործության համար: Միջնորդվեց նաեւ մասնավոր որոշում կայացնել նույն զորամասի մի շարք սպաների նկատմամբ նենգ ազնվության մեջ մեղադրելու հարցը լուծելու կապակցությամբ:

Հասարակական մեղադրող «Զինվորի մայր» հանրապետական կոմիտեի նախագահ Գրետա Միրզոյանը իր ելույթում միանալով պետական մեղադրողի արած միջնորդություններին, նշեց, որ նման հանցագործություններն են դաստիարակում դասալքության եւ դրանք պետք է արմատախիլ արվեն հայոց ազգային բանակից:

Տուժողի ներկայացուցիչ սպա Ա. Հայրապետյանը դատարանին շնորհակալություն հայտնեց անկողմնակալ քննության համար եւ խնդրեց, որ հանցագործները պատժվեն խստագույնս եւ օրենքի սահմաններում եւ դա ասում է ոչ իր, այլ այսօր հայոց բանակում ծառայող բոլոր զինվորների ծնողների պահանջով:

ՀՀ Գերագույն դատարանի զինվորական գործերով դատական կոլեգիայի անդամ, գործով նախագահող, ՀՀ արդարադատության կապիտան Լ. Գրիգորյանը հրադարակեց դատական կոլեգիայի դատավճիռը, ամբաստանյալ Մարտին Տիգրանի Նազարեթյանին ՀՀ քր. օր.-ի 99 հոդ. 2-րդ եւ 6-րդ կետերով, 268 հոդ. Ա եւ Բ կետերով ճանաչել հանցավոր եւ ՀՀ քր. օր.-ի 37-րդ հոդվածի համակցությամբ դատապարտել ազատազրկման 14 տարի ժամանակով, որոիսին նա պետք է կրի ուժեղացված ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում, ամբաստանյալներ Գոռ Մեսրոպի Գասպարյանին եւ Գառնիկ Սերյոժայի Վարդերեսյանին ՀՀ քր. օր-ի 268 հոդվածի Ա կետով դատապարտել ազատազրկման յուրաքանչյուրին 4 տարի ժամանակով, որոիսին պիտի կրեն ընդհանուր ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում: Ամբաստանյալ Մայիս Ազիզի Մեհրաբյանին ՀՀ քր. օր-ի 268 հոդվածի Ա կետով դատապարտել ազատազրկման 3 տարի 8 ամիս ժամանակով, որոիսին պիտի կրի ընդհանուր ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում: Ամբաստանյալներ Անդրանիկ Մնացականի Ավետիսյանին եւ Տիգրան Մհերի Հովհաննիսյանին ՀՀ քր. օր-ի 268 հոդվածի Ա կետով դատապարտել ազատազրկման համապատասխանաբար 2 տարի 6 ամիս եւ 2 տարի ժամանակով: Բացի ամբաստանյալ Մ. Նազարեթյանից, մյուսների նկատմամբ դատական կոլեգիան կիրառեց ԱԺ համաներում հայտարարելու մասին որոշման համապատասխան կետերը եւ նրանց նկատմամբ նշանակված դատապարտյալները կրճատեց այդ որոշման համապատասխան: Դատական կոլեգիան ՀՀ քր. օր-ի 268 հոդվածի Ա կետով քրեական գործ հարուցեց նույն զորամասի գնդի նախկին հրամանատար գնդապետ Վ. Աղաջանյանի նկատմամբ. ինչպես նաեւ պետական մեղադրողի միջնորդությամբ մի խումբ սպաների ծառայությունից հեռացնելու կապակցությամբ համապատասխան մասնավոր որոշում կայացրեց:

Ա. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ.

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Նա կոնսերվատորիայի սիրելին էր.

Մի՞թե կա ավելի բարձր ու վսեմ գործ, քան դառնալ խաչակիցը ֆո ժողովրդի, ծառայել նրան, փրկել նրա դատի վը, նրա դայծառ հավատն ու հույսը, նրա արժանիքները, նրա նախնյաց հիշատակները...

Երիկ Սուրենի Աբրահամյան...

Մի կորովի երիտասարդ, որ գիտակցաբար մխրճվեց արցախյան ազգային ազատագրական կռվի հորձանուտը եւ այրվեց նրա բոցերում՝ ի սեր Արցախի ու հայության...

Նա ծնվել է 1961 ին Տումի գյուղում: Հադրութի միջնակարգ դպրոցն ավարտելուց հետո, ունենալով երաժշտական փայլուն ընդունակություններ, ընդունվել է Բաքվի կոնսերվատորիայի վոկալ բաժինը: Բաքվի միջավայրը խորթ ու անհարազատ էր Երիկին: Արդեն խմորվում էին արցախյան իրադարձությունները, պայթյունավտանգ դեղերը: Եւ Երիկը 1987 ին տեղափոխվեց Երեւանի կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի վոկալ բաժինը: Դա մեծ իրադարձություն էր Երիկի կյանքում, մայր Հայաստան, հարազատ միջավայր: Շուտով Երիկը իր մարդկային հմայի եւ փայլուն ընդունակությունների շնորհիվ այլի ընկավ կոնսերվատորիայի ուսանողների մեջ: Բայց Արցախում եկել էին 1988 ի փետրվարյան փոթորկաունչ օրերը, եւ Երիկը շատ անհանգիստ էր, նրան ձգում էին հայրենի ափերը: Վոկալի բաժինը հեռակա ուսուցում չուներ: Նա շատ խնդրեց, որ թեկտորատը իրեն տեղափոխի խմբավարական բաժին, որ կարող էր հեռակա կարգով սովորել եւ միաժամանակ մասնակցել Արցախյան ազատամարտին: Ընդառաջ գնացին, եւ Երիկը մեկնեց Արցախ: Նա մեկ կռվում էր Հադրութի մատույցներում, մեկ գալիս էր Երեւան, ինքնությունն հանձնում, գենք տեղափոխում Արցախ եւ այլն:

Հայոց Արցախ աշխարհը եռում, տակում էր... Նախկին խորհրդային բանակի անմիջական օգնությամբ, հայաստյաց գեներալ Սաֆոնովի օժանդակությամբ ու հրահրմամբ բուրգ ելու զակերն արդեն հայաթափել, հրի ու սրի էին ենթարկել հայոց հնամենի Գետաշենը, Մարտունաշենը... իսկ 1992 ի մայիսին, հունիսին՝ ամբողջ Շահումյանի շրջանը, Մարտակերտի շրջանի մեծագույն մասը: Հակառակորդին հաջողվել էր դատարկել նաեւ Հադրութի շրջանի գյուղերի զգալի մասը:

Այդ խժդժություններին նախորդող օրերին էր, որ բուրգերը շատերի հետ պատանդ էին վերցրել նաեւ Երիկի հորը՝ Սամվել Աբրահամյանին եւ տանջահար արել Շուշիի բանտում, որտեղից մեծ փրկագնով ազատվելուց հետո, որոշ ժամանակ անց նա մահացավ: Աբրահամի դաժան օրերին հերոսաբար նահատակվեցին շատերը, դրանց թվում նաեւ Երիկի քրոջ ամուսինը՝ Շահենը, հորեղբոր աղջկա ամուսինը՝ Կարենը...

Պետք էր ազատագրել Արցախը՝ Հայաստանի դարպասն ու աղասանը: Սա էր հայրենասեր զավակների գերխնդիրը, ապրելու իմաստն ու խորհուրդը...

Վերջին անգամ Երիկը գլխավորում էր մի շատ կարեւոր տեղամասի ճակատամարտը, որի նպատակն էր գրավել Ֆիզուլիի մոտ գտնվող Սեյդախմեդլի ոգզմավարական դիրք ունեցող գյուղը: Այդ որը գրավելու վերջին ոգեհին, 1994 ի մարտի 18 ին արկի պայթյունից զոհվեց լեգենդար հրամանատարը... Այդ ճակատամարտը հաջող վարելու համար ԼՂՀ Գերագույն խորհուրդը Երիկին հետմահու պարգեւատրեց «Մարտական խաչ առաջին աստիճանի» բարձրագույն պարգեւով:

ՌԱՍՍ ԳԱԼԵՍՅԱՆ.

ԿԱՐԾԻՔ

Չմեղադրենք ուրիշներին անշնորհակալության մեջ

Որպես ռուսաստանաբնակ հայ ես ամենանկի ուշադրությամբ եմ ընթերցում հայ-ռուսական քաղաքական հարաբերությունների վերաբերյալ հայոց մամուլում հրապարակվող նյութերը: Ընդսմին ամփոփ կարծիք դժվար է կազմել, այնքան հազվադեպ են այստեղ ստացվում հանրապետական բերբերը: Այդուհանդերձ խնդրի բազմաշերտ են երկու կողմ կարելի է տրոհել:

Նախ աղբեցնում է այդ նյութերում բավականին հաճախ հանդիպող անհարգալից տոնը Ռուսաստանի նկատմամբ: Առանց տարակուսանքի բանը ներկայացվում է այնպես, ասես Հայաստանը եւ Ռուսաստանը նույն քաղաքական կարգի պետություններ են եւ վերջինիս կարելի է մեղադրանքներ ու պահանջներ ներկայացնել հավասարը հավասարի դիրքերից: Ավելին, հոդվածներից մեկում այն միտքն է զարգացվում, որ Հայաստանը Ռուսաստանին ավելի շատ է պետք, քան Ռուսաստանը Հայաստանին: Գուցե սա անկախության սինդրո՞մ է: Ինչում ասես չի մեղադրվում Ռուսաստանը՝ շարունակում է կայսերապետական քաղաքականությունը, մեզ՝ հայերիս կերակրում է այնքան, որ պարզապես սովից չմեռնենք, մեզ անվերապահ չի պաշտպանում, ցանկացած պահի կարող է մեզ դավաճանել եւ այլն, եւ այլն: Ավելի շատ խոսվում է Ռուսաստանի քաղաքականության հեղեղությունի, բայց ոչ մեր կողքին սխալների կամ ակնհայտ վրիպումների մասին: Ամենասիրված թեզն այն է, թե մենք պաշտպանում ենք Ռուսաստանի շահերը շրջանում եւ դրա դիմաց իրավունք ունենք մեծ հավակնությունների: Ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ Ռուսաստանը որոշակի շահեր ունի Հայաստանում, եւ եթե մեր շահերն ինչ որ տեղ համընկնում են, արդա դա դեռեւս չի նշանակում, թե մենք ռուսների շահերն ենք պաշտպանում, եւ ոչ թե մեր: Երբեմն այն տպավորությունն է ստեղծվում, որ մենք հիմք ենք փնտրում ռուսներին անշնորհակալության մեջ մեղադրելու համար:

Նույն մոտիվն է գերիշխում նաեւ դարասկզբի մեր ազգային ողբերգությանը վերաբերող նորահայտ պատմական էսկուրսներում. անընդհատ ընդգծվում է ռուսների դավաճանական հաղթականությունը, իբր, մենք նրանց համար կռվում էինք, իսկ նրանք միայն իրենց մասին էին մտածում: Իսկ ով ասաց, թե ռուսները տարածաշրջանը նվաճում էին հայերին փրկելու ջերմ ձգտումով: Ցարիզմը պատերազմ էր վարում, բացառապես ելնելով իր ստրատեգիական նկատառումներից. իսկ մենք պայքար էինք մղում մեր սեփական գոյատեւման, լինել չլինելու համար: Ինչու այս հանգամանքը ներկայացնել որպես լավություն ռուսներին:

Կարծում եմ, խոհեմ կլինի զուտ լինել Ռուսաստանին վերաբերող նյութերում, մանավանդ որ դրանք այստեղ արձագանք են գտնում մամուլում, հատկապես ազգայնական ու կոմունիստական հրատարակություններում: Միթե որեւէ մեկը Հայաստանում կասկածում է, որ եթե մենք կամովին «չարտահայտենք» Ռուսաստանի շահերը, արդա վերջինս բավարար միջոցներ ունի դա մեզ, կոպիտ ասած, պարտադրելու համար: Մի՞թե ուսանելի չէ Վրաստանի դասը: Արդյոք ջրի պես պարզ չէ՞, որ եթե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը չբարելավեր հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ, դաշնակները կամ ուրիշներ այսօր ընդհատակում չէին լինի: Եկեք չմոռանանք «Թուկիդիդեսի օրենքը», ինչպես էլ որ այն դաժան լինի. «Ուժեղները անում են այն, ինչ ուզում են, իսկ բույլերը տառապում են, ինչպես որ պիտի լինի»:

ՌՈՒԲԵՆ ՏԱՐԱՊԵՏՅԱՆ.
Մոսկվա

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ազգային

Տարակարգ հայություն

Ստորև լույս տեսնող հոդվածի որոշ մոտեցումներ համարում ենք միակողմանի ու հոռետեսական: Այնուամենայնիվ, արծարծվող հարցի լրջությունն ու հրատապությունը մեզ ստիպում են հարցը մշտապես դիտել մեր հասարակական մտքի ուղղության կիզակետում եւ առիթ տալ, ավելի շուտ մղել ազգային մեր դատախնամատուներին. հայրենիքում թե սփյուռքում, որոնելու եւ հասնելու լավագույն լուծմանը բարեկարգ եւ համակարգ հայության:

«Մենք այն ազգերից ենք, որոնք կարծես թե չեն մտնում մարդկության կազմի մեջ, գոյություն ունենն սոսկ այն բանի համար, որ այս կամ այն դասը տան աշխարհին: Խրատը, որ կոչված ենք տալու, հարկավ, չի կորսվի, սակայն ո՞վ կարող է ասել, թե երբ մեզ կգտնենք մարդկության մեջ ու դեռ քանի ադեռ է վիճակված մեզ՝ կրելու, մինչեւ կատարվի մեր նախասահմանումը»:

Պ. Չաադաեւ

Մենք նույնպես:

Կարելի է մտորել (նաեւ վիճաբանել) նրբերանգների շուրջ, սակայն թվում է, թե XIX դարի ռուս ականավոր մտածողը բացածանոթ է մեր պատմությանը նույնպես, նորից եւ նորագույնին հասկացել, եւ որ Պյոտր Յակովլեւիչը... ներկայումս բծախնդրանն է «հետևում» մեր երկրում ծավալվող իրադարձություններին:

Իսկ որ իրադարձություններն ապեսաբեր են, հասկանում են շատ-շատերը. մտահոգված են թե Հայաստանում, թե Սփյուռքում: Մասնավորապես ինձ համար եւ ոչ մի երկրաշարժ, ոչ մի շրջափակում կամ պատերազմ համեմատվել իսկ չի կարող այն վտանգի հետ, որը դարաշրջ է մեզ:

Ահա, «Ազգը» մի քանի հրապարակումներով փորձում է ակամա տալ հիմնավոր քննարկման, այնինչ, լրագրային արծարծումներով ընդամենը շոշափել կարելի է հիմնախնդրի եզրերը: Լուրյան հաստատումը, մամանավորեցումները, եզրահանգումները ու նրի ուղիների որոնումը շատ ավելի հիմնավոր, ներկայացուցչական, գլխավորը գիտական-մասնագիտական ու տնական մոտավի անելիք է:

Հականայի ու երանելի կլիներ պետական հեղինակավորությամբ (խորհրդ պարտականությամբ) գումարել այդ գերակարեւոր հանձաժողովը, սակայն, ավաղ, իր կայացրած որոշման մեջ ու դեռ քանի ադեռ է վիճակված մեզ՝ կրելու, մինչեւ կատարվի մեր նախասահմանումը»:

Պ. Չաադաեւ

Մենք նույնպես:

Կարելի է մտորել (նաեւ վիճաբանել) նրբերանգների շուրջ, սակայն թվում է, թե XIX դարի ռուս ականավոր մտածողը բացածանոթ է մեր պատմությանը նույնպես, նորից եւ նորագույնին հասկացել, եւ որ Պյոտր Յակովլեւիչը... ներկայումս բծախնդրանն է «հետևում» մեր երկրում ծավալվող իրադարձություններին:

Իսկ որ իրադարձություններն ապեսաբեր են, հասկանում են շատ-շատերը. մտահոգված են թե Հայաստանում, թե Սփյուռքում: Մասնավորապես ինձ համար եւ ոչ մի երկրաշարժ, ոչ մի շրջափակում կամ պատերազմ համեմատվել իսկ չի կարող այն վտանգի հետ, որը դարաշրջ է մեզ:

Ահա, «Ազգը» մի քանի հրապարակումներով փորձում է ակամա տալ հիմնավոր քննարկման, այնինչ, լրագրային արծարծումներով շոշափել կարելի է հիմնախնդրի եզրերը: Լուրյան հաստատումը, մամանավորեցումները, եզրահանգումները ու նրի ուղիների որոնումը շատ ավելի հիմնավոր, ներկայացուցչական, գլխավորը գիտական-մասնագիտական ու տնական ժողովի անելիք է:

Հականայի ու երանելի կլիներ պետական հեղինակավորությամբ (խորհրդ պարտականությամբ) գումարել այդ գերակարեւոր հանձաժողովը, սակայն, ավաղ, իր կայացրած որոշման մեջ ու դեռ քանի ադեռ է վիճակված մեզ՝ կրելու, մինչեւ կատարվի մեր նախասահմանումը»:

Պ. Չաադաեւ

Մենք նույնպես:

Կարելի է մտորել (նաեւ վիճաբանել) նրբերանգների շուրջ, սակայն թվում է, թե XIX դարի ռուս ականավոր մտածողը բացածանոթ է մեր պատմությանը նույնպես, նորից եւ նորագույնին հասկացել, եւ որ Պյոտր Յակովլեւիչը... ներկայումս բծախնդրանն է «հետևում» մեր երկրում ծավալվող իրադարձություններին:

Իսկ որ իրադարձություններն ապեսաբեր են, հասկանում են շատ-շատերը. մտահոգված են թե Հայաստանում, թե Սփյուռքում: Մասնավորապես ինձ համար եւ ոչ մի երկրաշարժ, ոչ մի շրջափակում կամ պատերազմ համեմատվել իսկ չի կարող այն վտանգի հետ, որը դարաշրջ է մեզ:

Ահա, «Ազգը» մի քանի հրապարակումներով փորձում է ակամա տալ հիմնավոր քննարկման, այնինչ, լրագրային արծարծումներով շոշափել կարելի է հիմնախնդրի եզրերը: Լուրյան հաստատումը, մամանավորեցումները, եզրահանգումները ու նրի ուղիների որոնումը շատ ավելի հիմնավոր, ներկայացուցչական, գլխավորը գիտական-մասնագիտական ու տնական ժողովի անելիք է:

Հականայի ու երանելի կլիներ պետական հեղինակավորությամբ (խորհրդ պարտականությամբ) գումարել այդ գերակարեւոր հանձաժողովը, սակայն, ավաղ, իր կայացրած

Է հասակ ու դարգեցված դասախոսն. ոչ Սփյուռքն է կրան կով, ոչ էլ Հայաստանը խոսքան, իր երգիդարի անսամբլով:

«Փչող կամուրջներ» հոդվածում («Յառաջ», 3 սեպտեմբեր, 95 թ.) Գրիգոր Պոլյանը. «սփիւռքահայ գրողի տեսանկիւնէն» կարեւոր ու ճշգրիտ հարցադրում է ներկայացնում: Առածի կարեւորությամբ բացատրենք բնդարձակ մեջբերումը.

«...Յաւերժական Հայաստանը, մամուռ, դարձանագրած ու վիրադաբաս-դեղին ալ ըլլայ, կարմիր ալ ըլլայ, ազաս ալ ըլլայ, ստրկադեսական ալ ըլլայ նոյնն է- սանկ բացիկային վանքերը, եկեղեցիները լեռներու ծոցին, Սեւանը, Ջերմուկի ցայտաղբիւրները, Արարատը, Արարատը, ոգին, հայ հոգին, քարերը, Արմենիա հիւրանոցը, խորովածը, ճաշարանային բաժասանքը եւ այլն-այլնին՝ տեղերը առանց մարդոց տագնապին, առանց ուժի յարաբերութեանց, առանց վարչակարգերուն, առանց սակաւաթիւրեան, առանց շահագործումներուն, շարաշահումներուն, ինքնաբերաղատումին, կողոպտումներուն, կաշառակերութեան, ոճիրներուն, կազմակերպուած սովին ու մուրին: Ինչ ալ ըլլայ վարչակարգը, մենք հեսն ենք, չէ՞: Կայ անշուշտ, եղբայր, ամէն մարդ գիտէ, դատերազմը, շրջաղատումը սարսափելի ձմեռը, ժողովուրդը: Պետք է օգնել: Որովհետեւ բոլորս միացած ենք, բոլորս մէկ ենք յաւերժական Հայաստանով: Այդ չէ՞ որ կը դրդռայինք հոգիս վեց տարի առաջ, միացում, միացում մինչեւ մահ: Ահա որեմն ժամանակը առաջադիմային միացման մայր հայրենիքին հետ: Աստուածային ի՞նչ արենակցութիւն: Ընդ հովանեաւ դրամին: Այսպէս տարով կամ տարի խոստմամբ առաջդել մը դրսեղանել, ինչո՞ւ, երբ ոչ հանգիստ ու խաղաղ ապրելու համար: Ո՞ւր: Տունդ: Ո՞ր տունդ: Տեսակ մը աներկայնութեան մէջ, ոչ հոս, ոչ հոն: Այսինքն առաջդելի փնտրուն տակ...»:

«Յառաջ»ի նույն համարում Արփի Թորոյանը «Ցնցումին կարոտով» հոդվածում դատճառաբանված վիրավորվածությամբ ու դառնությամբ է արձանագրում.

«Նոյն օրերին մէջ տեղ տրուած է նաեւ Սփիւռքի Հայուն բաժին հանուած կարգավիճակին (յօդուած 21). հոն կ'բառի թէ «օտարերկրեայ հաղթանդամ» կոչուած զանգուածին «ծագումով Հայ» շերտին կը տրուի Կացութեան յատուկ կարգավիճակ: Ասիկա կը տրուի «տասը տարի ժամկետով. կարող է տրուել մէկից տարի անգամ»: Այս սահմանումին հետեւած օրէնքին գործադրութիւնը հիր բերաւ կարգավիճակին նիւթական արժէքն ալ. որ բառնցաւ թէ հազար տոյտ է խրախճանքի ածի համար: Այսպէս. երբ յաջակցէն ապացոյցը տրուած է թէ դաշտօնապէս ինչ արժեւորում ունի Սփիւռքի հայը. այս վերջինին միակ բնակիչը կը մնայ բնդունիլ թէ փայփայուած երազներն ու իրականութիւնը նոյն հացէն չուտին»:

Այս փոքրիկ, դատնագին մատանցությունններին ի դատասխան, իրեն հատուկ իմաստասիրով ո ճով, «Հայէր» ողղակի եւ անեղկ դիմի բնդգծում է, թե Հայրենիքը չափազանց բարի է ոչնչով Սփյուռքի հանդեպ, որ Հայաստանը դիտի ստիպի սփյուռքահայությանը, հարկ դնի նուազ վրա, ինչ դեռ արել է Իսրայելը: Եւ որ սփյուռքահայի օգնությունը չդիտէ է համարել բարեգործություն, այլ զերծ է նման վտանգից, բեռ ո՞վ գիտե, «Հայէն» արդեն գրել է, որ դեռ է դատաղարտվի («Հայէ», 8 նոյեմբեր 1995):

(Հակասական է Իսրայելի հիշատակումը: Ասենք, սահմանադրության կաղակցությամբ, ահա այս առիթով: Նույն Իսրայելի օրինակը, որը աշխարհամասշտաբական շատ ավելի անբարենդաստ դայմաններում, ազգային-դետական միավոր դառնալուց հետո, մինչեւ օրս նդատականս հաղթականություն է վարում ազգը մայր Հայրենիքում միավորելու առաջադրանքում, 300000 բնակիչ ունեցող երկիրը (1947 թ.) հասցնելով 6 միլիոնանոց դետության, հայէյան «իսրայելագետների» ուշադրությունից վրիպել է: Վերջերս է նաեւ հրեաների հաղթանդամության խնդրում այդ երկրի ղեկավարած հաղթականությունը):

«Երկակի դաջվածքների սկզբունքի» սույն դրսեւորումը, ավաղ, ոչ միայն լրագրային, այլ նաեւ դետական գործնականում է. ներառնում է ոչ միայն Հայաստան-Սփյուռք փոխհարաբերությունները, առավել սրված ու խստական կիրառում ունի հենց բուն Հայաստանում հղաակների տեսակավորումի: Ինչ ալ ըլլայ վարչակարգը, մենք հեսն ենք, չէ՞: Կայ անշուշտ, եղբայր, ամէն մարդ գիտէ, դատերազմը, շրջաղատումը սարսափելի ձմեռը, ժողովուրդը: Պետք է օգնել: Որովհետեւ բոլորս միացած ենք, բոլորս մէկ ենք յաւերժական Հայաստանով: Այդ չէ՞ որ կը դրդռայինք հոգիս վեց տարի առաջ, միացում, միացում մինչեւ մահ: Ահա որեմն ժամանակը առաջադիմային միացման մայր հայրենիքին հետ: Աստուածային ի՞նչ արենակցութիւն: Ընդ հովանեաւ դրամին: Այսպէս տարով կամ տարի խոստմամբ առաջդել մը դրսեղանել, ինչո՞ւ, երբ ոչ հանգիստ ու խաղաղ ապրելու համար: Ո՞ւր: Տունդ: Ո՞ր տունդ: Տեսակ մը աներկայնութեան մէջ, ոչ հոս, ոչ հոն: Այսինքն առաջդելի փնտրուն տակ...»:

«Յառաջ»ի նույն համարում Արփի Թորոյանը «Ցնցումին կարոտով» հոդվածում դատճառաբանված վիրավորվածությամբ ու դառնությամբ է արձանագրում.

«Նոյն օրերին մէջ տեղ տրուած է նաեւ Սփիւռքի Հայուն բաժին հանուած կարգավիճակին (յօդուած 21). հոն կ'բառի թէ «օտարերկրեայ հաղթանդամ» կոչուած զանգուածին «ծագումով Հայ» շերտին կը տրուի Կացութեան յատուկ կարգավիճակ: Ասիկա կը տրուի «տասը տարի ժամկետով. կարող է տրուել մէկից տարի անգամ»: Այս սահմանումին հետեւած օրէնքին գործադրութիւնը հիր բերաւ կարգավիճակին նիւթական արժէքն ալ. որ բառնցաւ թէ հազար տոյտ է խրախճանքի ածի համար: Այսպէս. երբ յաջակցէն ապացոյցը տրուած է թէ դաշտօնապէս ինչ արժեւորում ունի Սփիւռքի հայը. այս վերջինին միակ բնակիչը կը մնայ բնդունիլ թէ փայփայուած երազներն ու իրականութիւնը նոյն հացէն չուտին»:

Այս փոքրիկ, դատնագին մատանցությունններին ի դատասխան, իրեն հատուկ իմաստասիրով ո ճով, «Հայէր» ողղակի եւ անեղկ դիմի բնդգծում է, թե Հայրենիքը չափազանց բարի է ոչնչով Սփյուռքի հանդեպ, որ Հայաստանը դիտի ստիպի սփյուռքահայությանը, հարկ դնի նուազ վրա, ինչ դեռ արել է Իսրայելը: Եւ որ սփյուռքահայի օգնությունը չդիտէ է համարել բարեգործություն, այլ

զոր վատնում կլինի: Կա եւ գործում է մեկ ու միակ, մեկի ու միակի տրամաբանությունը. «ՀԱ՞Յ ԵՍ»: «ԱՅՈ»: «ԱՆՅՆԱ՞ԽՍ ԵՍ ԹՐԻ ՏԱԿՈՎ»: «ԱՅՈ»: «ՀԱՄԵՅԻՐ»: «Ո՞՞Չ: ՀԵՌԱՑԻՐ»:

Առաջին. թե երբոդ սերնդի սփյուռքահայ ես, թե նախնիներդ այս հողի վրա են աղրել ու մահացել Ա՞ Հայկ Նահապետից սկսած, որեւէ նշանակություն չունի:

Տեղին է հիշատակել Լ. Գ. Տրոցկու ուշացած, շա՞տ ուշացած «հայտնատեսությունը» 1937 թվականին. «Մի երկրում, որ միակ գործարար դետությունն է, ընդդիմություն ասելով դիտի հասկանալ դանդաղ սովամահություն: Հին սկզբունքը ով չաշխատի, նա չի ուտի, փոխարինվում է նորով՝ ով չի ենթարկվի, նա չի ուտի»: Վերջ: Հանելուկ կամ առեղծված չկա:

Արփի Թորոյանը հույսածն ավարտում է գործնական շեշտով. «...ստեղծուած կացութեան բարիքը դիտի ըլլայ համաչարած երանութեան մէջ եթէ յաջողի... ցնցում մը դատճառել Սփիւռքին: Ցնցում որ մղէ անդրադառնալու կարգ մը իրականութիւններու, որոնք տասնամեակներով փայփայուածներէն բաւական տարբեր կաղաղարներու մէջ յայտնուեցան... Ու այս հոլովոյթին մէջ մեծագոյն դերը կը վիճակի մատուրականութեան. այն մատուրականութեան, որ «օտարերկրացի» անուանումին մէջ Հայաստանի իշխանութիւնը դասխարակէտ հերթական դատրուակէն, կամ ամէն հրամցուածի լուռ ընկալուի կեցուածքէն առաջ կը տեսնէ իր ազգային ինքնութեան անցեալին, ներկային ուրդուած անհետամ մը: Այսօր. Երեւանի կողմէ ընդհանրապէս անդէմ գրական նկատուող զանգուածը ունի այդ դատկերը փոխելու դատմական ու մշակութային, մասնր ու «բէմնի» կարողական նարիսնը: Կը բաւ, որ ցնցումը արձանագրի»:

Ես չեմ կարող ուրվագծել, թե ինչ նկատի ունի «օտարերկրացի» իմ քոյրը «Ցնցում» ասելով:

Չեմ էլ կարող հասկանալ, թե ինչ կարող է լինել առավել զգալի ցնցում ու հարված ազգային նկարագրին ու արժանատասվությանը, քան դարձ իրականությունն է:

Մասավորականության առաքելության կաղակցությամբ. սակայն, ունեմ իմ վերադահումները: Ոչ սոսկ այն դատճառով, որ ներկայումս, նույնիսկ այս օրերին, հայաստանյան մամուլում ստեղ-ստեղ հայտնվում են սփյուռքահայ գրիչների հարցազրույցներ, եղբայրներ, հար եւ նման սովեսական տարիների գեղումներին:

Ամենից առաջ, կարծում եմ, հարկ է ճնշել ու դարգել մասավորականության դատասխանատվության աստիճանն ու չափը: Վերդությունն իրականացնել առաջին հերթին հնազանդելով սեփական անձը:

Ցավն այն է որովհետեւ, որ վերջին տարիներին մասավորականության դատիվածքը գերակշռեն բնութագրվել է սեփական մտքերը բոլորին դարտադրելու մոլուցքով եւ... անդրատասխանատվությամբ թե իշխանության միջանցիներում, թե ընդդիմության հրատարակներում: Մեծ մասամբ վերացարկումների մարդին առնչվող այդ մտքերը, որոնք չեն դարտնակել իրականությանը դիմագրավելու ոնալ շեշտեր, կյանքի բերադրած հարավիտիս արագրումներ, ստեղծել են մի աստանի իշխանութիւնը դրսխարակելու հերթական դատրուակէն, կամ ամէն հրամցուածի լուռ ընկալուի կեցուածքէն առաջ կը տեսնէ իր ազգային ինքնութեան անցեալին, ներկային ուրդուած անհետամ մը: Այսօր. Երեւանի կողմէ ընդհանրապէս անդէմ գրական նկատուող զանգուածը ունի այդ դատկերը փոխելու դատմական ու մշակութային, մասնր ու «բէմնի» կարողական նարիսնը: Կը բաւ, որ ցնցումը արձանագրի»:

Ես չեմ կարող ուրվագծել, թե ինչ նկատի ունի «օտարերկրացի» իմ քոյրը «Ցնցում» ասելով:

Չեմ էլ կարող հասկանալ, թե ինչ կարող է լինել առավել զգալի ցնցում ու հարված ազգային նկարագրին ու արժանատասվությանը, քան դարձ իրականությունն է:

Մասավորականության առաքելության կաղակցությամբ. սակայն, ունեմ իմ վերադահումները: Ոչ սոսկ այն դատճառով, որ ներկայումս, նույնիսկ այս օրերին, հայաստանյան մամուլում ստեղ-ստեղ հայտնվում են սփյուռքահայ գրիչների հարցազրույցներ, եղբայրներ, հար եւ նման սովեսական տարիների գեղումներին:

Ամենից առաջ, կարծում եմ, հարկ է ճնշել ու դարգել մասավորականության դատասխանատվության աստիճանն ու չափը: Վերդությունն իրականացնել առաջին հերթին հնազանդելով սեփական անձը:

Ցավն այն է որովհետեւ, որ վերջին տարիներին մասավորականության դատիվածքը գերակշռեն բնութագրվել է սեփական մտքերը բոլորին դարտադրելու մոլուցքով եւ... անդրատասխանատվությամբ թե իշխանության միջանցիներում, թե ընդդիմության հրատարակներում: Մեծ մասամբ վերացարկումների մարդին առնչվող այդ մտքերը, որոնք չեն դարտնակել իրականությանը դիմագրավելու ոնալ շեշտեր, կյանքի բերադրած հարավիտիս արագրումներ, ստեղծել են մի աստանի

խարհ. որեւ-ընդհանուր նմանություն իսկ չունի իրականին: Իսկ եր նույն իրականությունը. որը նրանց կողմից բողնվել է բախտի ճմանությունին, գահավիժել է նրանց վրա իր հանակ անողոքությամբ. սարսափ ու զարմանք է տալիս նրանց:

Ուստի, տվյալ «ցնցումը» բացատրում է ամենայն վերացարկում եւ մտավարժանք, շատախոսություն ու շտապեցում:

Անողոք իրականությունն այն է, որ իր դրոշին «ՀԱՅՈՑ» եւ «ՀԱՄԱՅՆԱՅԻՆ» նվիրական բնբոնումները դաչած երեւույթը վաղուց ի վեր հասկանին ու ներկրվիմի հրաժարվել է եւ թե մեկից, թե մյուսից: Ազգը բաժանել է երկու հաստվածի առաջին կարգի. տեսակի հայության եւ երկրորդ ու ստորադաս կարգի. տեսակի հայության. բաս որում, երկրորդը ենթարկվելուց կամ դարտադրվելուց զատ այլ եղ չունի:

Նորանկախ Հայաստանի իշխանություններին, եզակի ու բացառիկ առիթ ու հնարավորություն էր թե ձեռնվել դատնաղ իսկական Վերածնդի. Մեծ ազգանավարի ու Միասնության կերտողը. մնալով և ուխտադրաս սերունդների հարեւ հիշողության մեջ: Ավաղ, նրանք ոչ դարվիեն են «Բաժանիր, որ տիրես» խարդավանքին: Ավաղ, գերազանսել են բաղաղնեների եւ ոչ հանայն ազգի հայրերի դերը: Հազար ափսոս, չեն հավատացել «Միացու եւ բարգավաճիր» ադդար սկզբունքին:

Ադդ, երկրորդ ու ստորադաս կարգ համարվող հայությունը Հայաստանում, թե Սփյուռքում համանա՞ն է քարշ տալ իր բվան ու անհնաան կար գոյությունը: Սա՛ է խնդիրը: Այդ առեղծված կամ հանելուկ կրկնենք. չկա:

Առավել ազդու առյտակ եւ ցնցում նույնպես դժվար է դատկերացնել:

Վերջերս հանրությանը ներկայացվեց «Հայկական համաշխարհային Կոնգրեսի» վիճակագրական աղյուսակը հայ ժողովրդի բնական աճի եւ կորուստների նշումներով: Ուսանելի, զգեստող աղյտակ հիշեցնող աղյուսակ է, հի ենթադրենք. 1887 թվականին աշխարհում հայերի թիվը 5 միլիոն է եղել: Յեղասպանության, դատերազմների զոհերի եւ ի հետեւանք չծնված երեխաների թիվը կազմել է 12 միլիոն: Վերջին հարյուր տարում ոմանցվել է 19.6 միլիոն հայություն. այսինքն բնակչության ընդհանուր աճի 83 տոկոսը: Այսօր աշխարհում աղյուսակ է 9 միլիոն հայություն. այնինչ ամենահամեստ դայմաններում (1.5-2 տոկոս) հայերի բնդհանուր թիվն աշխարհում 1994 թվականին դիտի լիներ 40.630.000:

Սիրեցեք այս դաժան բանաստեղծությանն ի տես. թե մասավորականությունը. թե հաղթական կամակցությունները գլխավորող ան ձիրք վերջնականապես դիտի նկատի առնեն առկա խոցությունը: Այսդիսի ցամաքրիվ, ջրազնջ ու խաչական դայմաններում ինչ՞ա՞ն կլինի հայության բնակչության աշխարհում. ասենք. 2010 թվականին (լա՛վ. առաջին ու երկրորդ կարգի հայությունը միացենք): Դժվար անչափ դժվար է դատասխանել: Իսկ դատասխանը դիտի է. բա՛ ի՛ տեսց. թե հայությունը:

Ցիաշ է, ոմանք կարող են նաեւ տարիներ անց, տարաբերության մեջ. Լ. Գ. Տրոցկու նման «հայտնատեսություններ» անել: Խորհրդանշական. սակայն ուշացած, անչա՛փ ու՛ ուշացած. երբ, ինչպես ասում են. ոչ միայն բոլոր գնացքներ մեկնած կլինեն, այլ կայարան անգամ չի լինի գեր մի հասիկ գնացք գտնելու համար:

Թեեւ սիրելիս նույնպես կարենանք. աշխարհին հերթական ու վերջին դասը. խրատը տալով. թե ինչպես չի կարելի ազգ ու հողդ ժողովուրդ ու դետություն դահել:

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ԿԱՍԿԱՎՈՐԵՐ

Խաղաղության կորպուս-Հայաստան

«Խաղաղության կորպուս» (Peace Corps) կազմակերպությունը Հայաստանում իր գրասենյակն է բացել գրեթե 3 տարի առաջ: Ե՞րբ եւ ինչպե՞ս է ստեղծվել կազմակերպությունը, ի՞նչ ծրագիր է իրագործում Հայաստանում: Այս հարցերին խնդրեցինք պատասխանել «Խաղաղության կորպուս-Հայաստան» կազմակերպության տնօրեն, հայուհի Սիլվա Էբյանին, որի հետ զրույցի բովանդակությունը ներկայացնում ենք մեր ընթերցողին:

«Խաղաղության կորպուս» գաղափարը ծագեց 1961-ին, երբ ԱՄՆ նախագահ Ջոնը Ֆ. Քենեդին դիմեց ամերիկացի ուսանողությանը՝ կոչ անելով իրենց կյանքի 2 տարին նվիրել այլ երկրների մարդկանց օգնելուն: Բազմաթիվ ամերիկացիներ սկզբում դրանք ուսանողներ էին, հետո նրանց միացան տարբեր տարիքի մարդիկ, հետեւելով այդ կոչին, հիմնեց կամավորներ սկսեցին մեկնել Ասիայի, Աֆրիկայի, Հարավային Ամերիկայի երկրներ՝ նրանց անհրաժեշտ մարդկային, մասնագիտական օգնություն ցույց տալու, ինչպես նաեւ խաղաղության գաղափարը տարածելու համար: Կազմակերպությունն այդպես էլ կոչվում է Խաղաղության կորպուս, քանի որ, նպաստելով ժողովուրդների փոխըմբռնմանը, նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում խաղաղության համար: Կամավորական շարժումը նաեւ ամերիկացիներին այդ ժողովուրդների կյանքի եւ կենցաղի առանձնահատկություններին ծանոթացնելու, նրանց մասին ստույգ տեղեկություններ հայտնելու հնարավորություն է ընձեռում: Խաղաղության կորպուսի կամավորներն աշխատում են ամենատարբեր բնագավառներում: Մասնագետների բնագրությունը կախված է երկրի պահանջմունքներից: Խաղաղության կորպուսն այս կամ այն երկիր է «մտնում» այդ երկրի կառավարության խնդրանքով, որն էլ հենց ներկայացնում է անհրաժեշտ մասնագետների հայցը: Հայաստանի կառավարությունն, օրինակ, առաջնահերթ է համարել փոքր բիզնեսի եւ անցկացնելի ուսուցման մասնագետների անհրաժեշտությունը: Կամավորների առաջին 40 հոգանոց խումբը, որ 1992 թ. ձմռանը ժամանեց Հայաստան, համալրված էր հենց այդ մասնագետներով: Այսօր Խաղաղության կորպուսն բնդլայնում է իր գործունեության շրջանակները՝ համագործակցելով հայ գործընկերների հետ. նաեւ առողջապահության բնագավառում:

Կամավորների հերթական խումբը, ժամանելով երկիր, եռամսյա ուսուցում է անցնում, որի ընթացքում այդ երկրի առանձնահատկություններին, ժողովրդի լեզվին, մշակույթին, ավանդույթներին, դպրոցական բնագավառում գործունեություն է: Բիզնեսի խորհրդատուներ ուսումնասիրում են տնտեսությունը, դրա կազմակերպումը, ուսուցիչներ կրթական համակարգը եւ այլն: Քաղաքի նախադասարասությունը. Գյումրիի կամավորներն ավելի քան 50 փոքր ձեռնարկությունների օգնել են սկսելու իրենց բիզնեսը տիկնոջմի արտադրության, բոլի մշակման եւ այլ բնագավառներում: Հայ FM ռադիոն ռադիոկայանը, որ լայն ժողովրդականություն ունի այսօր Հայաստանում, նույնպես ստեղծվել է Խաղաղության կորպուսի կամավորների օգնությամբ: Բիզնեսի խորհրդատուներ հայ սկսնակ գործարարներին օգնում են խորհուրդներով, ծրագրերի մշակման, գործ սկսելու, վարելու, նախագծելու, արտադրանք տալու, առաքելու վերաբերյալ գիտելիքներ տալիս նրանց:

Այսօր Հայաստանի տարբեր շրջաններում աշխատում են Խաղաղության կորպուսի 46 կամավորներ, որոնց մեկ երրորդը բիզնեսի խորհրդատուներ են, երկու երրորդը ուսուցիչներ: Կամավորներն իրենց աշխատանքի համար չեն վարձատրվում (դրա համար էլ կամավորներ են կոչվում), բայց ամերիկյան կառավարությունը նրանց հատկացնում է ոչ մեծ մի գումար կենսապահովման համար:

Ներկայումս Խաղաղության կորպուսը գործում է աշխարհի 93 երկրներում. Ֆինանսավորվում է ամերիկյան կառավարությունից: Հանրապետությունից հետո տեղի է ունենում երդման արարողություն եւ ավարտական հանդիսություն: Ամեն տարի համաձայնագրերի գերատեսչությունների հետ ճշտվում է, թե հաստատությունում որտեղ են գտնում ամերիկացի կամավորների կարիքը: Անհրաժեշտության դեպքում կատարվում են տեղափոխություններ:

Կամավորները սովորաբար նախաձեռնությամբ կարող են բնդգրկվել միությունների, զարգացման ասոցիացիաներում, բացի իրենց հիմնական աշխատանքից ծավալել որեւէ այլ օժանդակ գործունեություն, իրագործել իրենց անձնական ծրագրերը: Օրինակ, կամավորներից մեկի ջանքերով Ստեփանավանում ստեղծվեց բեյսբոլի լիգ, որը դարձել է տեղացի երեխաների սիրած զբաղմունքը. Եղեգնաձորում աշխատող մի ուրիշ կամավոր նախաձեռնել է ծխախոտի չարացման ծրագիր՝ Գյումրիում կամավորներն ավելի քան 50 տարեց անձանց օգնել են սկսելու իրենց բիզնեսը տիկնոջմի արտադրության, բոլի մշակման եւ այլ բնագավառներում: Հայ FM ռադիոն ռադիոկայանը, որ լայն ժողովրդականություն ունի այսօր Հայաստանում, նույնպես ստեղծվել է Խաղաղության կորպուսի կամավորների օգնությամբ: Բիզնեսի խորհրդատուներ հայ սկսնակ գործարարներին

ներում անցկացվում են ճանաչողական շրջագայություններ: Դասընթացներից հետո տեղի է ունենում վերջնական հանդիսություն: Ամեն տարի համաձայնագրերի գերատեսչությունների հետ ճշտվում է, թե հաստատությունում որտեղ են գտնում ամերիկացի կամավորների կարիքը: Անհրաժեշտության դեպքում կատարվում են տեղափոխություններ:

Կամավորները սովորաբար նախաձեռնությամբ կարող են բնդգրկվել միությունների, զարգացման ասոցիացիաներում, բացի իրենց հիմնական աշխատանքից ծավալել որեւէ այլ օժանդակ գործունեություն, իրագործել իրենց անձնական ծրագրերը: Օրինակ, կամավորներից մեկի ջանքերով Ստեփանավանում ստեղծվեց բեյսբոլի լիգ, որը դարձել է տեղացի երեխաների սիրած զբաղմունքը. Եղեգնաձորում աշխատող մի ուրիշ կամավոր նախաձեռնել է ծխախոտի չարացման ծրագիր՝ Գյումրիում կամավորներն ավելի քան 50 տարեց անձանց օգնել են սկսելու իրենց բիզնեսը տիկնոջմի արտադրության, բոլի մշակման եւ այլ բնագավառներում: Հայ FM ռադիոն ռադիոկայանը, որ լայն ժողովրդականություն ունի այսօր Հայաստանում, նույնպես ստեղծվել է Խաղաղության կորպուսի կամավորների օգնությամբ: Բիզնեսի խորհրդատուներ հայ սկսնակ գործարարներին

ԱՇԽԱՐՀ

Վրաստան. Ֆեոդոր Ռեուտը օգոստոսյան դավադրության մասնակի՞ց

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ: Վրաստանի անվտանգության ծառայության նախկին ղեկավար Իրակլի Բաշիաշվիլին շարունակում է պնդել, որ օգոստոսի 29-ի ահաբեկչական գործողության մասին տեղյակ են եղել եւ ակտիվորեն մասնակցել դրա իրականացմանը Անդրկովկասում ռուսական զորքերի հրամանատար Ֆեոդոր Ռեուտը եւ ՌԴ Գլխավոր շտաբի հետախուզական վարչության ներկայացուցիչ Մարուսինը: Բաշիաշվիլին համոզված է, որ նրանք նույնիսկ խորհրդակցություններ են անցկացրել որոշ քաղաքական ուժերի հետ, սակայն հանրաքվեության ղեկավարությունը չի կասեցրել այդ խափանարար գործողությունը:

Թայվանի ավիաընկերությունը հրաժարվում է ՉԺՀ-ի դրոշից

Թայվանը հրաժարվել է վերջին 36 տարիներին իր ավիաընկերության օդանավերը զարդարած ՉԺՀ-ի դրոշից՝ այն փոխարինելով սալորենու կարմրավարդագույն ծաղիկով: Դա Թայվանի ավիաընկերությանը թույլ կտա տարածել իր միջազգային ցանցը, շրջանցելով Պեկինի սպառնալիքների հետ կապված դժվարությունները. Մասնավորապես 1997 թ. Հոնկոնգի Չինաստանին վերադարձվելուց հետո ընկերությունը կկարողանա ուսումնասիրել Թայբեյ-Հոնկոնգ շահութաբեր երթուղին եւ հետագայում ուղիղ գծեր բացել մայրցամաքի հետ:

L'EXPRESS

«Առամ Սինհիկյոյի» հետեւորդները նոր էլեկտրոնային խաղում

Ճապոնիայում ստեղծվել է «Կասումիգասուեկի» անունը կրող նոր խաղ, որը մատչելի է միայն էլեկտրոնային ցանցում: Դա Տոկիոյի մետրոյի այն կայարանի անունն է, որտեղ այս տարվա մարտի 20-ին «Առամ Սինհիկյո» աղանդի ներկայացուցիչները թունավորել էին հազարավոր մարդկանց: Խաղացողների նպատակն է ազատել հնարավորին չափ շատ մարդ: Թեեւ խաղի հեղինակի անունը չի նշվում, հիշյալ աղանդի ղեկավարների շարունակվող դատավարության ժամանակաշրջանում նման խաղի ստեղծումը չար կատակի տպավորություն է թողնում:

L'EXPRESS

ԳԱՍՏՈՆ

Ժան Կրետիենի հոգսերը չեն նվազել

Նման աղյուսից շատերն էին վախենում Կանադայում, հաղորդում է «Իրան Նյուզ» թերթը հենվելով Մոնրեալից ստացված տարբեր լուսանկարների վրա: Քվեբեկցի անջատողականների ղեկավարությունը ծայների այնպես չնչին խնայք էր կազմում, որ նրանք, ըստ դիտորդների դարձյալ կփորձեն հասնել անկախության: Ինչպես հայտնի է, Քվեբեկի 50,6 տոկոսը կանանց 49,6 տոկոս վաստակած անջատողականները, նստած իրենց կենտրոնատեղում, շատ շուտով հիասթափությունը փոխարինեցին լավատեսական բացականչություններով: «Մենք մի փոքր կորցրինք, բայց ոչ շատ երկար», հայտարարել է նրանց ղեկավար Ժակ Պարիզոն: «Այս անգամ մենք 15 տարի չենք սպասի», ավելացրել է նա ակնարկելով 1980 թվին անցկացված նախորդ քվեարկությունը, որի ընթացքում ձայների 60-40 տոկոսի հարաբերությամբ նրանք պարտություն էին կրել:

Ճիշտ է, Կանադայում ճգնաժամը կանխվեց, կառավարությունը չտապալվեց, փողը չարժեզրկվեց, բայց վարչապետ Ժան Կրետիենը հանդստանալու ոչ պատճառներ ունի: Նա նախորդներից ավելի ալալուրջ պիտի լինի, որպեսզի սահմանադրական բարեփոխումներ կատարի:

«Կարծում եմ, որ մարդիկ հայտնելով Կանադայի կազմում մնալու իրենց մտադրությունը, այնուամենայնիվ, ցանկանում են տեսնել մի նոր սահմանադրություն», ասում է Իզաբել Սենֆորթենը: «Մենք ավելին ենք ուզում, քան այն, ինչ մինչ այժմ կանադան տվել է մեզ: Ժան Կրետիենն այնքան էլ մեծ հնարավորություններ չունի ընտրություն կատարելու»: Ոմանք Ֆերգասոնը՝ Իլուրանոցի մի աբխազակից, համաձայնում է ընկերուհու հետ, ավելացնելով. «Մենք անելանելի դրության առաջ ենք կանգնած: Փոփոխությունը դարձյալ անհրաժեշտություն է»:

Ինչպիսի բարեփոխումներ կատարվելու վարչապետը, եւ արդյոք դրանք ընդունելի կլինեն, ցույց կտա ապագան:

«ԱՐ-ԱՐ-ԱՏ» ավիաուղիներ

Պետական դուստր ձեռնարկությունը ՅԱԿ-40 ինքնաթիռներով կատարում է ուղեւորների եւ բեռների փոխադրում՝ բեռների փոխադրումը մատչելի գներով: Հուսալի մարդկանց համար կան բիզնես կարգի տեղեր կահավորված ինքնաթիռներ:

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՓՐՈՊՈԼ
ԵՐԵՎԱՆ-ՆԱԽՃԻՎԱՆ-ՍԱՅԿՈՎ
ԵՐԵՎԱՆ-ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ
ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ
ԵՐԵՎԱՆ-ՍՈՉԻ
ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆՍԿՈՎԻ

Հանրապետության տարածքում ԱԻ-8 ուղղաթիռներով առաջարկվում են հետեւյալ ծառայությունները՝

- ուղեւորների եւ բեռների տեղափոխում
- բնակչության բժշկական սպասարկում
- զբոսաշրջիկների, բարձր լարման եւ կապի գծերի, դեսերի ջրանցքների եւ ավտոմայրուղիների դիտակային հսկողություն
- Մոնիտորինգների կազմակերպման աշխատանքներ:

Թռիչքները կատարվում են «Հեթանոս» օդանավակայանից: Տեղեկությունների համար զանգահարել 48-03-51, 48-47-61

ԵՐԵՎԱՆ ՄԻՆՎՈՒ բոլոր չվերթները «Չվարթնոց» օդանավակայանից տեղափոխվել են «Հեթանոս» օդանավակայան

ՏՐՅԱՆ

«Մասային միությունը նպաստավոր է երկուսին»

«Եվրամիության եւ Թուրքիայի միջեւ մասային միության կնքումը օգուտ է բերելու երկու կողմերին էլ», ասել է ԱՆ կառայում եվրոդական հանձնախմբի ներկայացուցչության պետ Մայլ Հեյլը: Ըստ եվրահամայնքի տեղեկագրի միջազգային հարցերի արհայական ինստիտուտում ելույթ ունենալով նա նշել է, որ եվրամիության արտահանողները օգտվելու են ներմուծման վրա դրված հարկերի վերացումից, որոնք հասնում են տարեկան 1,5 միլիարդ դոլարի, իսկ Թուրքիան ձեռք է բերելու հավելյալ տնտեսական եւ քաղաքական աղահովություն: Լեյլը նաեւ ավելացրել է, որ մասային միությունը կարող է զարկ տալ Թուրքիայում իրականացվող մարդու իրավունքների բարելավումներին:

Սաուդյան Արաբիան օտարերկրյա աշխատակիցներին ազատում է աշխատանքից

Ինչպես գրում է իրանական «Էթելաաթ» օրաթերթը, Սաուդյան Արաբիան որոշել է մինչեւ 2000 թ. օտարերկրացիներին ազատել զբաղեցրած պաշտոններից, փոխարինելով տեղացիներով: Արաբ մի տնտեսագետի խոսքերով հնգամյա նախագիծ պետական մարմինները նպատակ ունեն 1995 թ. մինչեւ 2000 թ. բոլոր պաշտոններն ազգայնացնել, այսինքն պետական հիմնարկներում աշխատատեղերը հանձնել բնիկներին: Իսկ որոշ բնագավառներում, ինչպիսիք օդագնացությունն ու հատուկական աղահովությունն են, պետք է անձնակազմը փոխվի անմիջապես: Արաբական «Ալ Էխբեսաղիյէ» (Տնտեսագիտություն) օրաթերթը գրում է, որ կառավարության որոշման համաձայն, մինչեւ 2000 թ. մոտավորապես 600 հազար արտասահմանցիներ պետք է հեռացվեն աշխատանքից: «Էթելաաթը» նշում է, որ արաբական երկրներում, հատկապես Սաուդյան Արաբիայում եւ Քուվեյթում մասնագիտական պաշտոնների մեծ մասը զբաղեցնում են ամերիկացիները եւ եվրոպացիները, իսկ բանվորական ուժը՝ Ֆիլիպինցիներն ու պակիստանցիները:

Տաջիկստանում բացվեց առաջին իրանական դպրոցը

Հոկտեմբերի վերջերին Դուշանբեում բացվեց առաջին իրանական դպրոցը: Ինչպես հայտնում է «Էթելաաթ» իրանական օրաթերթը, դպրոցն առայժմ ունի 15 իրանցի աշակերտ, որոնք մինչ այդ սովորած հաճախում էին տեղի դպրոցներ կամ սովորում էին տնային պայմաններում: Դպրոցի բացման արարողությանը Իրանի դեսպանը հույս հայտնեց, որ ապագա տարիներին այն կհամալրվի նաեւ տաջիկ աշակերտներով: «Էթելաաթը» նշում է, որ չնայած տաջիկ ժողովրդի հետ լեզվական ու մշակութային տարբերությունը, ներկայումս Թուրքիան այնտեղ հիմնել է հինգ գիշերօթիկ դպրոց, որոնցում սովորում են մոտ 1000 հոգի: Տաջիկստանի իրանալեզու ժողովուրդը շահագրգռվածություն է ցուցաբերել իրենց երեխաներին իրանական դպրոցում ուսման տալու հարցում:

Ս. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մի չբացված ցուցահանդեսի պատմություն

Քաղաքական նկատառումնե՞ր, թե՞ ուրիշ մի բան. Փորձում ենք ճշտել

«Ազգի» երգիծանկարիչ TOTO-ի նախաձեռնությամբ հայտարարված ցուցահանդեսն երեկ, արդեն երկրորդ անգամ չկայացավ: Նախորդի հետաձգման համար հայցել էինք արվեստաբերների ներողամտությունը, այսօր դրա կարիքը չկա, որովհետև մեր դատմությունը ոչ միայն ինչ-որ ցուցահանդեսի 2 անգամ ինչ-ինչ պատճառներով չկայանալու մասին է, այլ կարծում ենք, առավել մտահոգիչ:

Դեռևս հոկտեմբերի 26-ից «Ազգը» տեղեկացնում էր, որ հոկտեմբերի 28-ին, ժամը 12-ին, Կամերային թատրոնի Fe դատկերասրահում բացվելու է TOTO-ի (Սուքիաս Թորոսյան) ցուցահանդեսը: Նախապես դատմանավարժությունն կար թե թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր Ս. Ստեփանյանի, թե ցուցահանդեսների կազմակերդիչ Ժենյա Պողոսովայի հետ: Ցուցահանդեսն ուղեկցվելու էր տոմսերակալությամբ, որի գաղափարն ուրախացրեց տանտերերին: Նրանք էլ առաջարկեցին TOTO-ի ցուցահանդեսով բացել Կամերայինի թատերաշրջանը: Բայց ցուցահանդեսի բացումից մեկ օր առաջ Սուքիաս Թորոսյանին նույն մարդիկ ծանուցեցին, որ նոսլատված օրը դիտի բացվի մեկ ուրիշ նկարչի: Արմեն Խաչատրյանի ցուցահանդեսը: Մեր հարցմանն ի դատասխան դարոն Ստեփանյանն ասաց, թե անակնկալ խաչաձևումն է դատճառը: «Ինչկա որ, Ձեր ցուցահանդեսը կարող է կայանալ շաբաթներ հետո»: Բայց նախորդ օրը TOTO-ն նույն բարեհաճ դատասխանը չէր ստացել. «TOTO-ն այստեղ չի ցուցադրվի եւ վերջ», ասել էր Կամերայինի գլխավոր ռեժիսորը: Հոկտեմբերի 28-ին Fe-ում բացված ցուցահանդեսի մասին Սնարֆ գործակալության մեջ տրամադրած լուրի մեջ մի նախադատություն ստիպեց մոր անկյուն փնտրել. «Ցուցահանդեսը Արմեն Խաչատրյանի համար անակնկալ էր եւ ընկերներին չմերժելով համաձայնեց ներկայացնել իր արվեստը»: Մոտավորապես այսպես ձեւակերդված միտքը ստիպեց անտարբեր չմնալ: Նկարչի հետ զրույցից դարզվեց, որ անակնկալ խաչաձեւման մասին խոսք լինել չէր կարող, քանի որ ինքը մի օր առաջ է իմացել, որ ցասող ցուցահանդես դիտի բացի: Ինչեւէ, չփորփրենք առաջին ցուցահանդեսի դատմությունը, մանավանդ երկրորդն էլ ադհաս չէ դատմելու նյութից: Նոյեմբերի սկզբին «Ազգը» դիմում է Մաշտոց 48 հասցեում տեղավորված «Արար» բատերական հրատարակչական համալիրի հեղինակ Գեորգի Վանյանին՝ երգիծանկարի ցուցահանդես բացելու խնդրանքով: «Արարը» իր կազմակերդած «Հոպանցիկ բատրոն» շարքում բնդգրկում է TOTO-ի ցուցահանդես-տոմս: Բայց նորից նույն դատմությունը մի օր առաջ կասեցվում է ցուցահանդեսը այս անգամ «Թատրոն» հիմնադրամի նախագահ Լեոն Թոխիկյանի միջամտությամբ: Նախորդ գիշեր նա փնտրում է իր սենյակում աննսլատեղ հնարավորություն տալով լրագրողներին, ցուցահանդես եկած արվեստասերներին տեսնել TOTO-ի երգիծանկարների մի մասը սենյակի վանդակապատ դատուհանից: Պատճա՞ռը: Պարոն Թոխիկյանն ասաց, թե «իր վրայով անցել են», եւ որ ինքն ընդհանրապես տեղյակ չի լինում իր սենյակում ցասվող դեպքերից: Ինչ է կատարվում: TOTO-ի տաղանդը հարգում է, բայց ցուցահանդեսը չի կայանա, որովհետև ինքը «ոչ «Արար» է ճանաչում, ոչ «Արվեստ» ցուցասրահ»: Բառերից, անուններից, հարեւաններից նեղացած լինելը դի դեղ ազդագրի, հրավիրատոմսի վրա տրված է նաեւ «Թատրոն» հիմնադրամ անունը) իրավունք տալի՞ս է արդեն ճանաչված, «հանրագիտարան մտած հեղինակությանը» փակել մեկ ուրիշ արվեստագետի ճանապարհ:

Այնուամենայնիվ, Մաշտոց 48-ը երեկ բավականաչափ հետաքրքիր դիմավորեց երգիծանկարի երկրպագուներին: Սուքիաս Թորոսյանը դատասխանելով լրագրողների «Ինչո՞ւ երկրորդ անգամ չկայացավ» հարցին, ասաց. «Մեղավոր եմ բոլորս. երեւի թե երգիծանկարչությունը որդես արվեստ չի կայացել Հայաստանում: Երբ Հայաստանում լուրջ վերաբերվեին, ցուցահանդեսն այս ճակատագիրը չէր ունենա: Ես չեմ հանձնվում, կփորձեմ այլ տահում բացել իմ ցուցահանդեսը»:

Բոլոր արվեստասերներին, TOTO-ի դիտրկ գրչի երկրդագուներին հայտնենք, որ «Ազգը» շարունակելու է դարբերաբար տեղեկացնել TOTO-ի երդդ, չորրդ, հինգերդդ... բացվելիք ցուցահանդեսների մասին:

Մեկ, երկու, երեք, չորս... երգիծանքը հարատեւում է նոր նյութերով:

ԱՆԱՀԻՏ ՏՈՒԱՆՓՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Մայքլ Աղլենը եւ կինոն

Նոյեմբերի 16-ին լրանում է անգլուա մերիկյան գրականության հայոդրի մշակ Մայքլ Աղլենի (Տիգրան Գույումճյան, 1895-1956) ծննդյան 100-ամյակը: Ժամանակին նա միլիոնավոր ընթերցողների սիրելին էր, բեսբսելեր էին դարձել նրա վեդերից շատերը: Այսօր նրա ուշագրավ, ինչ-որ տեղ հակասական նկարագիրը հետաքրքիր է հատկապես մեզ՝ հայերիս համար, որդես օտարագիր հայազգի գրողի մի ինքնատիդ երեւույթի: Ծնված լինելով Բուլդարիայի Ռուսե քաղաքում եւ վաղ տարիքից ադրելով Անգլիայում՝ Աղլենը հիմնովին յուրացրել է արեւմտյան քաղաքակրթությունն ու մտածողությունը եւ երկից երկ քայլ առ քայլ հեռացել իր ազգային նկարագրից: Սակայն ժամանակ առ ժամանակ գրվածքներում հիշատակել է իր հայկական ծագումը, երբեմն՝ սիրով, երբեմն՝ դառնությամբ խոսել հայ ժողովրդի մասին: Մեզ համար խիստ զարմանալի էր, երբ ամերիկյան նշանավոր «Հալիուելի կինոուղեցույցում» անծանուններն հատորի վերջին հրատարակության մեջ Աղլենը հիշվում է որդես «հայ վիդասան», եւ նրանից մեջբերվում է հետեւյալ խոսքը. «Իմ նախնիները հաջորդաբես մեջի ծուած բանում էին՝ ադրելով Արարատ լեռան լանջերին»...

Իր փառքի առաջին իսկ տարիներին Մայքլ Աղլենն իր վրա է սեւեռել թատրոնի եւ կինոյի աշխարհի ուշադրությունը: Նրա միջազգային ճանաչումը կադվում է 1924-ին «Կանաչ գլխարկ» վեդի լույսընծայման հետ, որտեղ դատկերված են բրիտանական բարձրաշխարհիկ անծանց բարքերը, Այրիս Սբորմի սիրո եւ անկման դատմությունը: 1925-ին Նյու Յորքի Բրոդհըրսթ թատրոնում ներկայացվում է «Կանաչ գլխարկը»՝ ամերիկյան թատրոնի թագուհու՝ մեծանուն դերասանուհի Քեթրին Քորնելի գլխավոր դերակատարմամբ: Նրա խաղընկերներն էին նույնդես անվանի արտիստներ Լեսլի Հոուարդը եւ Մարգալո Գիլմորը: Թատրոնում Այրիսին հաջողությամբ մարմնավորում են նաեւ բեմի եւ էկրանի հանրահայտ աստղեր Թալուլա Բանհիդը եւ Փոլա Նեգրին: Ի դեդ, վերջինս այն միտքն է հայտնել, որ Մայքլ Աղլենն Անգլիայի գեղեցկագույն տղամարդն է: Եվ մամուլը շատդել է ենթադրել, որ անհավանական չէ Փոլայի եւ Աղլենի ամուսնությունը: Ճիշտ է, Նեգրին իր «Աստղի հիշատակարանը» հուշագրության մեջ հիշում է հայազգի գրողին (որը մի զրույցի ժամանակ հիացմունքով է արտահայտվել Փոլայի ընկերոջ՝ կինոաստղ Ռուդոլֆո Վալենտինոյի վերաբերյալ), սակայն հիշատակություն չկա նրանց հնարավոր ամուսնության մասին: Հետաքրքիր է, որ սիրային դատմության առաստղել է հյուսվել նաեւ Աղլենի եւ Այրիսի կինոհերոսուհու՝ մեծն Գրետա Գարբոյի անվան շուրջ: 1928-ին բեմադրիչ Բլաստեն Բրաունը Թեթ Մերեդիթի սցենարով նկարահանեց «Woman of Affairs» կինոնկարը (ըստ «Կանաչ գլխարկի»), որտեղ Գարբոյին ընկերակցում էր հոլիվուդյան հանրաճանաչ դերասան Դուգլաս Ֆերբենկս կրտսերը: Կինոդետ Բոսլի Քրաուբրի գնահատմամբ, այդ ֆիլմում «Գրետան մեկ անգամ եւս անկում ադրած կնոջ դեր խաղալու ճանապարհին էր: Նա իրագործեց այն ստոիկաբար»: Իսկ ահա ինչ դրվագ է նեել ռուս կինոդետ Կարցեւան Ամերիկայում ֆիլմի ցուցադրության առիթով. «Մերիլենդ նահանգում... Ֆիլմից կտրվել է ադ տեսարանը, որտեղ հերոսուհին մահից հանում եւ հասակին է գցում ամուսնական մահանին (չնայած այդ դրվագը եղել է գրական սկզբնադբյուրում՝ Մայքլ Աղլենի ԱՄՆ-ում բավական հայտնի «Կանաչ գլխարկ» վեդում)» (տես նրա «Թողարկված է հոլիվուդում» գիրքը, էջ 29-30):

Հնչուն կինոն արագ «վերհիշեց» Աղլենի ամենահայտնի երկը, եւ առաջին էկրանավորումից 7 տարի անց բեմադրիչ Ռոբերտ Զ. Լեոնարդը կյանքի կոչեց «Հալածված լեդին» նոր կինոտարբերակը, որտեղ գլխավոր հերոսներին մարմնավորեցին Կոնստանս Բենեթը եւ Հյու Ուիլյամսը: Հետագայում «Կանաչ գլխարկն» էկրանավորելու մտադրություն են ունեցել Իրվինգ Թալբերգը եւ կինոաստղ Ավա Գարդները, սակայն դրանք մնացել են չիրականացված:

Կինոբեմադրիչներից Աղլենի ստեղծագործություններին հետագայում անդրադարձել են բեմադրիչներ Իրվինգ Բիյսը («Բագեն տեղափոխում է», 1942), Ալեքսանդր Հալը («Աստվածային մարմին», 1943, դերերում՝ Ռիկյան Փաուել, Հեդի Լամար, Ջեյմս Բրեյգ), Մարիո Զամոին («Ճակատագրական գիշերը», 1948, ըստ «Ջենքլ մենն Ամերիկայից» դատմվածքի), ինչդես նաեւ էկրանավորվել են նրա «Հափշտակված բագը», «Թոչող հոլանդացին», «Լիլի Քրիսթի», «Փոդոցների ասդեսը», «Ինչ զվարճալի ֆրանսիացի» (գլխավոր դերում՝ Ուոլթր Հաֆեթ) եւ ուրիշ ստեղծագործություններ: Սակայն հիմնականում առեւտրական, մոդայիկ շարժադատկերներ էին, որոնք գրեթե հետք չեն թողել ամերիկյան կինոարվեստում: Ի դեդ, մեծահռչակ բեմադրիչ Ալֆրեդ Հիչկոքը որդես հեռուստաֆիլմ նկարահանել է Աղլենի «Ջենքլմենն Ամերիկայից» գործը (դերերում՝ Բիլ Մեգուայր եւ Ռալֆ Բլինքոն), որը մտադիր է եղել նկարահանել նաեւ որդես լայնէկրան ֆիլմ: Մայքլ Աղլենը մտերիմ հարաբերությունների մեջ է եղել Չարլզ Չաբլինի, Բլարֆ Գեյբլի եւ հայտնի այլ կինոգործիչների հետ:

Մայքլ Աղլենի կինոարվեստի հետ վերջին առնչությունը վերաբերում է 1992 թվականին, երբ բուլդարահայ «Երեւան» բերքը գրեց, որ բուլդար կինեմատոգրաֆիստները ֆիլմաշար են ստեղծում Ռուսեում ծնված ականավոր անձանց մասին, եւ կինոնկարներից մեկն էլ նվիրվում է Մայքլ Աղլենին:

ԱՐԾՎԻ ԲԱԽՇԻՆՅԱՆ

ԱՎՍՏՐԱԼԻԱ

Արսեն Մանասարյանի երգարվեստն արժանացել է ջերմ ընդունելության

«Նոյյան տաղան» գործակալության թղթակից Վահե Քաբեքը Ավստրալիայից հաղորդում է, որ ամուսնանալուց եւ Սիդնեյում հաստատվելուց հետո հայ երգչուհի Արսեն Մանասարյանը մեծ հաջողություններ է հասել ավստրալիական բեմերում: Նրա ելույթները Սիդնեյում, Մելբուռնում, Կանբերայում եւ բազմաթիվ այլ քաղաքներում մեծ հետաքրքրություն են առաջացրել Ավստրալիայի երաժշտական հասարակայնության շրջանում:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՂԱՆ

«Ակունքը» նորից բեմում է

Նոյեմբերի 14-ին Կամերային երաժշտության տանը տեղի ունեցավ «Ակունք» խմբի համերգը նվիրված հայ երգի երախտավոր Մարո Մուրադյանին: Նույնը ունեցան «Ակունքի» մենակատարներ Հասմիկ Հարությունյանը (երգ), Գեորգ Դաբաղյանը (դուդուկ), Ալեքսան Հարությունյանը (երգ), նվագակցողներ Գրիգոր Թադուշյանը եւ Կամո Խաչատրյանը: Սա մենակատարների երրորդ ելույթն էր Կամերային երաժշտության տանը: Հնչեցին դատմական Հայաստանի տարբեր շրջանների ժողովրդական, գուսանական-աշուղական երգեր ու նվագներ: Համերգը կայացավ: Վերջում լեփ-լեցուն դահլիճում թնդաց ավանդական Քոչարին, իսկ «Հրաշք» դատարախումբը (Հասմիկ Հարությունյանի սաներ) իր ելույթով ջերմացրեց մթնոլորտը:

«Ակունքը» ձեւավորվել է 70-ական թվականներին. ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտում: Հետո հրավերներ ադիո, հեռուստատեսություն, եւ Մարո Մուրադյանին եւ Հայրիկ Մուրադյանների շնորհիվ ստեղծվեց ժողովրդական երգի, դարի հրաշալի խումբը:

Վերջին շրջանում «Ակունքը» լրիվ կազմով ելույթ չի ունեցել: Հայտնի էր, որ խումբը գրվել է: Կամերային երաժշտության տանը կայացած այս համերգը «Ակունքի» զարթոնքի մասին չի՞ հուշում: Այս հարցի շուրջ զրուցեցի խմբի դուդուկահար Գեորգ Դաբաղյանի հետ: «Չեմ ընդունում, որ «Ակունքը» կազմալուծվել է: Մարո Մուրադյանի մահից հետո անցումային շրջան սկսվեց, խմբում հիասթափություն առաջացավ կադված որոշ դժվարությունների հետ: Առջեւում ձայնագրություններ մեծ ծրագիր կա: Մարո Մուրադյանի դդրոցը մեզ զգալ տվորեցրեց հայ ժողովրդական երգի շունչն ու ոգին»: Հիմա «Ակունքի» դեկավարը Հարություն Փանոսյանն է, խմբավարը Ալեքսան Հարությունյանը:

ՆԱԻԲԻ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԴՅԱԼԻՍ

Բացվել է Փարաջանովի ցուցահանդեսը՝

Իտալացի խոշորագույն կինոռեժիսոր եւ սցենարիստ Պաոլո Պազոլինիի մահվան 20-ամյակի առթիվ Իտալիայում անց կացվող միջոցառումների շրջանակներում Հռոմի «Պալացիո էսդրոդիցիոն» տահում վերջերս բացվեց Սերգեյ Փարաջանովի աշխատանքների ցուցահանդես: Իտալական «Պաոլո Պազոլինի» անվան հիմնադրամի հրավերով Երեւանի Փարաջանով բանգարանը առաջին անգամ Իտալիա է տարել ավելի քան 60 կոլաժներ: Ցուցադրվող աշխատանքների թվում են իտալացի ռեժիսորին նվիրված գործեր: Ցուցահանդեսը կգործի մինչեւ դեկտեմբերի 3-ը:

ԼՏ

«ԼԻԼԻ-ԼՅՈՒՔՍ»
գեղեցկության սրահը
ոչ միայն խոստանում է Ձեզ գեղեցկացնել, այլեւ ձեզ կսովորեցնի դրա ձեւը:
Ձեզ ընձեռվում է եզակի հնարավորություն փորձելու ամերիկյան «Մերի Քեյ Կոսմետիքս» ֆիրմայի բարձրորակ արտադրանքները եւ դրանց բազմազանության մեջ գտնելու անհրաժեշտ ամեն ինչ. որոնցի երիտասարդ եւ գրավիչ լինեք դեռ շատ տարիներ:
ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՏԱՐՎՈՒՄ Է ԱՆՎՃԱՐ:
Բարձրակարգ ոճավորողներ եւ գեղահարդարներ
ՎԱՐՍԱՎԵԻՐ ՄԱԿԻՖԱԺ ՄԱՆԻԿՅՈՒՐ ՄԵԲՈՒՄ
ԳԵՂԱՀԱՐԴԱՐ ԷՊԻԼՅԱՑԻԱ ՊԵԴԻԿՅՈՒՐ
Դամ գեղեցիկ եք, բայց կարող եք դառնալ անզուգական:
Մեր հասցեն. Հանրապետության 79
(նախկին Ալավերդյան, բիվ 114 դդրոցի մոտ)
Հեռախոս 56-32-57

digitised by A.R.A.R.@

ԱՀԿ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

ՖԻՖԱ-ի կոնգրեսը Վանիկ Զաքարյանի եւ Գագիկ Հովհաննիսյանի մասնակցությամբ

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ.

Փարիզում նոյեմբերի 18-ից մինչեւ 26-ը անցկացվելու է ՖԻՖԱ-ի 66-րդ կոնգրեսը, որին կմասնակցեն նաեւ ՀՀ շախմատային ֆեդերացիայի նախագահ, երեւանյան համաշխարհային օլիմպիադայի կազմկոմիտեի նախագահ Վանիկ Զաքարյանը եւ ՖԻՖԱ-ի եվրոպական 5-րդ գոտու նախագահ ու Համաշխարհային օլիմպիադայի կազմկոմիտեի գլխավոր քարտուղար Գագիկ Հովհաննիսյանը:

Մեր դասվիրակները հանդես կգան համաշխարհային օլիմպիադայի (1996-ի 12 սեպտեմբեր-2 հոկտեմբեր), ՖԻՖԱ-ի հաջորդ կոնգրեսի եւ շախմատի տղամարդկանց աշխարհի առաջնության երեւանյան փուլերի մրցաշարի (1996-ի 27 դեկտեմբեր-12 մայիս) նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքի մասին հաղորդումով: Փարիզում բազմաթիվ հարցերի հետ կքննարկվեն նաեւ ՖԻՖԱ-ի վարկածով աշխարհի առաջնության Կարպով-Կասպարովի եզրափակիչ մրցախաղի, Պրոֆեսիոնալ շախմատային ասոցիացիայի (ՊՇԱ) եւ ՖԻՖԱ-ի միավորման հետ կապված խնդիրներ: Կոնգրեսում կհաստատվեն Երեւանում կայանալիք համաշխարհային օլիմպիադայի եւ աշխարհի առաջնության միջին ջային մրցաշարի գլխավոր մրցավարներ: Ավանդաբար նոր կոչումներ կշնորհվեն շախմատիստներին:

Գլխավոր ասամբլեային կնախորդեն ՖԻՖԱ-ի հանձնաժողովների նիստեր: Ինչպես մեր թերթն արդեն գրել է, Վանիկ Զաքարյանը եւ Գագիկ Հովհաննիսյանը վերջերս ընտրվել են շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի գլխավոր հանձնաժողովների անդամներ: Սպասվում է, որ կոնգրեսում ՖԻՖԱ-ի նախագահ, Ֆիլիպինցի Ֆլորենսիո Կամպոմանեսի կողմնակիցների եւ նրա հակառակորդների միջեւ սուր բանավեճեր կծավալվեն շախմատային աշխարհի կարեւորագույն հարցերի շուրջ: Երեւանյան միջին ջային մրցաշարի կազմը մեծապես կախված է ՖԻՖԱ-ի եւ ՊՇԱ-ի միավորման հարցից եւ հավանաբար այն վերջնականապես ճշտվի կոնգրեսում:

Ինչպես միշտ, Գագիկ Հովհաննիսյանը, որը միաժամանակ մեր թերթի շախմատային մենկնաբանն է, կվարձի կոնգրեսից բարձր տեղեկատվություններ հաղորդել շախմատասերների հսկա բանակին:

ԱՍՏՂԵՐ

Իրինա Պրիվալովա. Ռուսաստանի նոր «կայսրուհին»

ԳԵՎՈՐԳ ԱՍԻԲՅԱՆ.

Վարանս, Ֆրանսիա

Նրա միայն մարզադաշտ մտնելը ոտի է հանում տղերքի բազմահազար սիրահարների, ինչպես նախկինում դա լինում էր, երբ ասդարեզ էր դուրս գալիս գերմանուհի Կաստրինա Կոբ-

բին: Ռուսաստանի նոր «կայսրուհին» Իրինա Պրիվալովան տղերքի մի ջազգային առաջարկ առաջին անգամ մուտք գործեց 1990 թ. Սոչիում (Հատկությունները) տեղի ունեցած մրցաշարում: Այն ժամանակ Պրիվալովան կրում էր Սերգեեւա ազգանունը: «Ամուսնացա 18 տարեկանում: 19-ում մայր դարձա, 29 տարեկանում ամուսնալուծվեցի», ասում է Պրիվալովան:

Այսօր Կաստրինա Կոբբին հուզ է դարձել եւ տառապում է արգելված դեղամիջոցներ օգտագործելու մի շարք խնդիրներով, իսկ Պրիվալովան եվրոպական տղերքում անդարձելի է դարձել եւ հեշտությամբ հաղթում է 100 m 200 մետր վազքատարածություններում: Սակայն համաշխարհային ասպարեզում նրա ճանապարհին կանգնել են ամերիկացիներ Գեյլ Դիվերսն ու Գվեն Տորենսը եւ Ջամայկայից սեռամորֆ գեղեցկուհի Մարլեն Օտտին: Բայց Պրիվալովան ոգում է աշխարհում էլ առաջիկա լինել: 26 տարեկանում Իրինա Պրիվալովան իր մարդիկ Վլադիմիր Պարաշչուկի հովանու տակ, որը հինգ Իրինայի ամուսին է, հասավ իր ամենամեծ հաջողությունը եւ հաղթեց Եվրոպայի առաջնությունում: Պորտանդում (ԱՄՆ) տեղի հիվ էլեկտրոնային մի սարքավորման արձանագրվեցին Պրիվալովայի վազքի տեխնիկայի բոլոր մանրամասները: Դրա մանրակրկիտ հետազոտությունները օգնեցին բացահայտել անհայտ բերաբերումներ: Պրիվալովան գնալով հակեց վազքի իր տեխնիկան: Նա սիրում է հարթել եւ Վլադիմիր Պարաշչուկի հետ ոգում է Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում կրկնել Լյուդմիլա Կոնդրաշովայի հաջողությունը, որը դարձ առաջին եւ առայժմ միակ առաջավորդուհին է, որ օլիմպիական խաղերի ռեկորդ մեկ դարակրկին է 1980 թ. Մոսկվա:

Թայսոնն ոգում է ամուսնանալ

«Կռվելն իմ միակ նոպատակը չէ: Ուզում եմ նոր բնակարան ստեղծել, որի մասնակիցները, տղայ, կմնա բոնքամարտը», հայտարարեց դրդեմայնոյ բոքսիամարտի գեղեցիկ հաշվի աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնը: Ըստ Թայսոնի, իմի հիմա էլ աշխարհի ուժեղագույն բոքսիամարտիկն է եւ վստահ է, որ կիսաքի լեգենդարծած 44 տարեկան Էվանդեր Հոլիֆիլդին: «Ես նախանձում եմ նրան: Նա ունի այն ամենը, ինչ ես ցանկանում եմ: Նրա կեղծիքը մարտի ժամանակ գրավիչ է, բայց ես նրան կիսաքեմ», ասաց Թայսոնը: Աշխարհի նախկին չեմպիոնը հերթեց ամերիկացի մի լրագրողի տարածած այն լուրը, որ իբր Թայսոնը հայտարարել է, թե ոգում է հաստատվել Աֆրիկայում, սպիտակամորքների ազդեցությունից ազատվելու համար: «Դա զրպարտություն է: Ես հայտարարել եմ, որ ոգում եմ տեսնել Աֆրիկայի բարդերը եւ նեղն Աֆրիկայի գեղեցիկները, բայց երբեք չեմ կարող ապրել Աֆրիկայում:

Նույնիսկ բանտում գտնվելու ժամանակ իմ վիճակը շատ շատերի համար նախանձելի էր: Երբեմն ես Աֆրիկայում լինեի, վաղուց գլխապատված կլինեի», ավելացրեց Մայք Թայսոնը:

ԼՈՒՐԵՐԻ ՀՈՍՔ

Ֆուտբոլիստը ավտոքարի զոհ

Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայում Արմենարեսի բոքսիկցի հաղորդեցին, որ, ըստ Թբիլիսիից ստացված հաղորդման, Զուգդիդի-Բուբայիս ավտոմայրուղում, ավտոքարի հետեւանքով զոհվել է «Դինամո» քիմի 21 մայա հարձակվող Զվիադ Քածանայան: Նրա հետ «Ֆորդ-սոռվիո» ավտոմեքենայում էր գտնվում նաեւ Սամսրեդիա խաղի հանուն քիմի 24 մայա ֆուտբոլիստ Բաղրի Դարասելիան, որը ծանր վնաս վածքներով հասցվել է հիվանդանոց: Ավտոքարի զոհ է դարձել նաեւ նրա աղջգա կինը, որի հետ Դարասելիան այդ օրը պետք է ամուսնանար: Հայաստանի մարզասերները լավ են հիշում նույն ազգանունը կրող մեկ այլ ֆուտբոլիստի՝ Թբիլիսիի «Դինամոյի» եւ նախկին ԽՍՀՄ հավաքականի կնամարտաշան Վիտալի Դարասելիային, որը նույնպես ավտոքարի զոհ է դարձել սեփական ավտոմեքենան վարելու ժամանակ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ավելանժը հրաժարվելո՞ւ է

Ամերիկյան «Ասոշիեյթդ պրես» գործակալությունը հաղորդել է, որ ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի (ՖԻՖԱ) նախագահ Ժոաո Ավելանժը (Բրազիլիա) պատրաստվում է հայտարարել է, որ 1998 թվականին կայանալիք ՖԻՖԱ-ի համաժողովում վայր է դնելու իր լիազորությունները: Ըստ նույն աղբյուրի, այս հաղորդագրությունն այնքան ախորժ բանավեճ է առաջացրել մարզաշխարհում, որ Ավելանժի անձնական փաստաբանն այդ հայտարարությունը մեկնաբանելով, ասել է, որ ՖԻՖԱ-ի նախագահն անգգուշություն է թույլ տվել եւ պատրաստ է շարունակել իր գործունեությունը, եթե նրան խնդրեն մնալ այդ պատասխանում: Ժ. Ավելանժը 6 անգամ ընտրվել եւ վերընտրվել է ՖԻՖԱ-ի նախագահ ու արդարացիորեն համարվում է համաշխարհային սպորտի ամենաազդեցիկ անձանցից մեկը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Նախընտրում են «Մերսեդեսը»

Ըստ անգլիական մարզական մամուլի, մարզաշխարհում ամենահեղինակավոր ավտոմակնիշը գերմանական «Դայմլեր-Բենց» ավտոկոնցեռնի մաս կազմող «Մերսեդես-Բենց» ֆիրման է: Մարզածների միջազգային ֆեդերացիաների անդամների մեծամասնությունը նախընտրում է ունենալ այս մակնիշի ավտոմեքենա: Ավելացնենք, որ «Մերսեդեսը» մի ջազգային օլիմպիական կոմիտեի պաշտոնական ավտոմեքենան է: Այս ֆիրման նաեւ մի շարք ֆեդերացիաների գլխավոր հովանավորներից մեկն է: Ի դեպ, «Մերսեդեսը» նախընտրում են ոչ միայն մարզաշխարհում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Հայ մասնագետը հրավիրվեց ԱՄՆ

Միհայել Ղազարյանը, որը դայմանագրով հրավիրվել է «Վեր Փասադենա» ֆիրմայի կողմից, կդառնա մերոդական, հեծանվային խմբերի կազմավորման, ԱՄՆ-ի հեծանվային սպորտի ֆեդերացիայի հետ հարաբերությունների կարգավորման, Ատլանտայում եւ Բարի կամի խաղերում կազմակերպվելիք մրցումների հարցերի գծով խորհրդատու: Ղազարյանը որպես հեծանվորդների միջազգային միությունը միջազգային տեսուչ մասնակցել է բազմաթիվ խոշոր մրցումների կազմակերպմանն ու անցկացմանը, եղել է «Տուր դը Ֆրանս» կանանց բազմօրյա հեծանվավազքի գլխավոր մրցավար: «Պարմանագրային նոր աշխատանքը, որը նախատեսված է երեք տարվա համար, հնարավորություն կտա էլ ավելի խորանալ նաեւ Հայաստանում կազմակերպվելիք ճեղքայագուշյան մրցումների կազմակերպման հարցերում», Սնարի թղթակցին ասաց Ղազարյանը:

ՍՆՍԲԲ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայ բոնցխամարտիկները կմասնակցեն միջազգային գերմրցաշարի

Դեկտեմբերի 13-18-ը Մոսկվայում անցկացվելու է Ռուսաստանի բոնցխամարտի 100 ամյակին նվիրված միջազգային խոշոր մրցաշար, որին մասնակցելու են Կուբայի, ԱՄՆ-ի, Բուլղարիայի մարզածեւի ներկայիս «աստղերը»: ՀՀ սպորտ վարչության բոնցխամարտի պետական մարզիչ Լեւոն Հովհաննիսյանը «Նոյյան տարան» գործակալության թղթակցին տեղեկացրել է, որ գերմրցաշարին մասնակցելու հրավեր են ստացել նաեւ կաբվե ձեռնոցի հայ վարպետները: Մոսկվայան մրցաշարին կմասնակցեն աշխարհի չեմպիոն, գավաթակիր Նշան Մուսչյանը, Լեոնիկ Պապյանը, Արթուր Միհայելյանը, Սերգեյ Հակոբյանն ու Սլավիկ Վանեսյանը, որոնք ներկայումս Ծաղկաձորում անցկացնում են իրենց ուսումնամարզական հավաքը:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Իգոր Ներսիսյանը պատրաստվում է նոր լողանցման Ռիմից Թուրքիա

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալության հաղորդման համաձայն, Յալթա քաղաքի բնակիչ, հայտնի լողորդ Իգոր Ներսիսյանը ծրագրում է նոր լողերք: Այս անգամ նրա նպատակն է հաղթահարել 250 կիլոմետր ջրային տարածք, որն անջատում է Ռիմը Թուրքիայի ափերից: Թեեւ այս մտադրությունն անիրագործելի է թվում, առավել եւս ձմռանը, Ի. Ներսիսյանը հավատում է, որ այն կիրականանա: Իգորն արդեն նման փորձ ունի. նա հաղթահարել է 50 կիլոմետրանոց տարածք Սեւանա լճում, «Արտեկ» հանրահայտ ճամբարից Լաստոչկինո գնեզդո (Ռիմի տեսարժան վայրերից մեկը) տանող 27 կիլոմետրանոց ջրային ուղին, եւ ընտրված է Սեւ ծովի ջրերի 6 ասիճան տաքությանը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՃԱԿԱՏԱԳԻՐ

Գրաֆը խուսափում է վերադառնալ Գերմանիա

Նյու Յորքում եւ Գերմանիայի Ֆրանկֆուրտ քաղաքում զուգահեռաբար անցկացվում են բենիի տղամարդկանց եւ կանանց աշխարհի առաջնությունների ծրագրով մրցաշարեր, որոնք կազմակերպել է բենիի միջազգային ֆեդերացիան (ATP): Նյու Յորքում հանդես են գալիս կանայք, իսկ Ֆրանկֆուրտում տղամարդիկ: Երկու մրցաշարերին էլ մասնակցում են համաշխարհային դասակարգմամբ կանանց եւ տղամարդկանց 10 ուժեղագույններից 8-ը: Մասնավորապես տղամարդկանց մրցաշարում բացակայում է Անդրե Ագասին: Ընթացիկ մրցաշրջանում գերազանց հանդես եկող Փիթ Սամփրասն առավելության հասավ Ռուսաստանի ուժեղագույն բենիսիստ Կաֆելնիկովի նկատմամբ (6-3, 6-3), որը համաշխարհային դասակարգմամբ 6-րդ տեղում է: Սուպերի արգելքները հաջողությամբ հաղթահարեցին նաեւ Մայքլ Չանգը, Բորիս Բեկերը եւ Թոմ Էնֆվիստը:

Կանանց մրցաշարում նուլոնիս անակնկալներ չկան: Հաջորդ փոքր են դարձել Շտեֆի Գրաֆը, Արանտա Սանչեսը, Կոնչիտա Մարտինեսը եւ Գաբրիելա Սաբատինին: Կանանց բենիսի առաջատար Շտեֆի Գրաֆը, վաղուց է ինչ զբաղվում է ԱՄՆ-ում եւ խուսափում է վերադառնալ հայրենիք: Ըստ տեղի կարծիքի, դա դայմանավորված է Գերմանիայի իշխանությունների հետ հարկային հարցերում Գրաֆի ունեցած խնդիրներով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՆԱԿԹ

Յուրի Շախրանիկ. «Ղարաբաղի» շահագործման պայմանագիրը Ռուսաստանի դիվանագիտության հաղթանակն է

Շաբաթ օր «Ազգը» հակիրճ հաղորդագրություն էր տվել այն մասին, որ նոյեմբերի 10-ին Բաքվում խոշոր պայմանագիր է ստորագրվել «Ղարաբաղ» հեռանկարային նավթային հանքատեղի վերաբերյալ և ստեղծվել է նոր նավթային կոնսորցիում ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Իսպանիայի և Ադրբեջանի ընկերությունների մասնակցությամբ: «Ղարաբաղ» նավթային հանքատեղը գտնվում է Բաքվից 120 կմ հեռավորության վրա, Կասպից ծովի մայրցամաքային ծանծաղուտում: Հետո: «Ղարաբաղը» երկրաֆիզիկոսների կողմից հայտնաբերվել է դեռևս 1959 թվականին, սակայն մինչև այժմ աշխատանքներ համարյա չեն կատարվել: Այդ պատճառով էլ պայմանագրով 3 տարի է նախատեսվել հանքախուզական աշխատանքների անցկացման համար: Ստորագրված պայմանագրի ժամկետը 25 տարի է: Սպասվում է, որ մոտ 2 միլիարդ դոլարի ծախս դեպի է կատարել, մինչև որ սկսվի 80-ից 150 միլիոն տոննա նավթ պարունակող նավթահանքից նավթի արդյունահանումը: Ադրբեջանին, որպես պաշտպանների տիրոջ, դեպի է պատկանի եկամտաբեր նավթի մոտ 80 տոկոսը: Ադրբեջանի դեպքական նավթային ընկերության նախագահի խոսքերով երկրորդ նավթային պայմանագրի պայմանները կազմելիս ադրբեջանական կողմի շահերը ավելի շատ են հաշվի առնվել, քան առաջինի դեպքում: Այս պայմանագրում կոնսորցիումի արտասահմանյան մասնակիցների պարտավորությունները ճշգրիտ կերպով կանխորոշված են, և դրանց չկատարման դեպքում ադրբեջանական կողմն իրավունք ունի պայմանագիրը միակողմանի՞ կերպով չեղյալ հայտարարել: Պայմանագրի ստորագրման արարողության ժամանակ Ռուսաստանի Էներգետիկայի նախարար Յուրի Շախրանիկն ասել է, որ իր նախարարությունը, ինչպես և Ռուսաստանի կառավարությունը, հետագայում էլ կաջակցեն բոլոր այն ծրագրերին, որոնք կծառայեն Ադրբեջանի և Ռուսաստանի բարօրությանը: Պատասխանելով լրագրողների հարցերին, նա հայտարարել է, որ մոտակա ժամանակներում Ռուսաստանի տարածքով ադրբեջանական նավթի արտահանման համաձայնագիրը կստորագրվի կառավարական մակարդակով: Ադրբեջանական նավթը գոյություն ունեցող նավթամուղով Չեչնիայի տարածքով դեպի է հասի դեպի Տիխորեցկ, իսկ այնտեղից դեպի է կառուցվի նոր, 200 կիլոմետրանոց խողովակաշար մինչև Նովոռոսիյսկ նավահանգիստ: Մամլո ասուլիսի ժամանակ լրագրողներից մեկը կասկած է հայտնել Չեչնիայի տարածքով նավթի արտահանման հնարավորության վերաբերյալ: Ի պատասխան դրան Յուրի Շախրանիկն ասել է. «Նավթի արդյունահանումը Չեչնիայում այսօր դեռևս չի նախապատրաստված մակարդակի: Չեչենական հանրապետության տարածքում վերականգնված են բոլոր էներգետիկ օբյեկտները, նավթավերամշակման գործարաններում գործի են դրվել բոլոր սարքերը: Չեչնիայում արդյունահանվող նավթը Տուապսեով Նովոռոսիյսկ է արտահանվում»:

Նախարարը կարծիք է հայտնել, որ ադրբեջանական նավթի արտահանման երաշխիքները նույնպես կապահովվեն: Նա հայտարարել է, որ ստորագրված նոր գործարքը ռուսական դիվանագիտության լուրջ հաղթանակն է:

Յուրի Շախրանիկի ասածները ենթադրել են տալիս, որ Մոսկվան հույս ունի հետագայում էլ ամրապնդել իր դիրքերը: Չէ՞ որ հիմնական ադրբեջանական նավթի արտահանման ուղղությունը դեռ չի որոշվել, այդ հեռանկարը հետաձգվել է մոտ 30 ամսով: Անցյալ ամիս կայացված որոշումը վերաբերում է ադրբեջանական կառուցվածքային վերնաշերտային նավթի արտահանմանը միայն: Այն կիսով 2 ուղղություններով. հյուսիսային Ռուսաստանի տարածքով և արևմտյան Վրաստանի տարածքով մինչև սևծովյան Սուպսա գյուղամասը, իսկ այնտեղից խողովակաշարով, որը նոր դիտի կառուցվի, Թուրքիայի տարածքով մինչև Ջեյհան Միջերկրածովյան նավահանգիստը, որը գտնվում է Ադանայից արևելք: Իսկ ադրբեջանական նավթի հիմնական հանակությունը, ինչպես առաջին և երկրորդ նավթային կոնսորցիումների, այնպես էլ հետագայում ստեղծվելիք կոնսորցիումների խորհրդային նավթը, և, միգուցե, նաև Ղազախստանի նավթը դեպի է արտահանվի մի երրորդ, շատ ավելի մեծ թողունակություն ունեցող, ապագայում կառուցվելիք խողովակաշարով, որի ուղղությունը դեռևս չի որոշվել: Այդ որոշման հաստատումը, ինչպես ասվեց, հետաձգվել է 30 ամսով, և այդ ամիսներին Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև ապասվում է բեռ մրցակցություն: Գործի կողմից բոլոր խաղտվարները Չեչնիայի և Արխազիայի չլուծված հարցերը, քրդական հարցը և այլն: Յավոք սրտի, հնարավոր է, որ շահարկվի նաև Ղարաբաղի հիմնահարցը:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԷԼՄԱԳ-ՏԵՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վերջնական արդյունքներով՝ Էդուարդ Շեւարդնաձեն Վրաստանի նախագահ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ: Նոյեմբերի 14-ին կայացած նիստում Վրաստանի կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն ամփոփեց նոյեմբերի 5-ին կայացած նախագահական ընտրությունների վերջնական արդյունքները: Ըստ այդմ, երկրի 3120557 ընտրողներից ընտրություններին մասնակցել է 2139369-ը: Նրանցից 2121512-ը մասնակցել է նախագահական ընտրություններին: Տարբեր պատճառներով 57280 քվեաթերթիկներ անվավեր են ճանաչվել: Նախագահական ընտրությունների արդյունքով, ձայների մեծամասնությունը՝ 1589909, շահել է է դուարդ Շեւարդնաձեն: Նրան հետևում է Լիպարտելիանին՝ 31350 ձայն, Պատիաշվիլին՝ 414303 ձայն, Գեորգաձեն՝ 10697 ձայն, Գարիբաշվիլին՝ 10023 ձայն:

Ռուսաստանը խոստացել է մարել պարտքը ՄԱԿ-ին յոթ տարվա ընթացքում

Ռուսաստանը որոշել է յոթ տարվա ընթացքում լրիվ մարել իր պարտքը Միավորված ազգերի կազմակերպությանը: Այս մասին, ինչպես նոյեմբերի 15-ին հաղորդել է ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ-ը, հայտարարել է ՄԱԿ-ում Ռուսաստանի Դաշնության մշտական ներկայացուցիչ Սերգեյ Լավրովը՝ Գլխավոր ասամբլեայի կողմից կազմակերպության ծախսերի ֆինանսական դրության քննարկման ընթացքում: Նրա խոսքով, Ռուսաստանն արդեն այս տարի ՄԱԿ-ի բյուջե է մուծել ավելի քան 323 միլիոն դոլար: Ռուսաստանի ներկայացուցիչը նշել է, որ, չնայած որոշակի տնտեսական դժվարություններին, երկիրը վերջին երկու տարվա ընթացքում լրիվ մուծել է իր վճարումները ՄԱԿ-ի կանոնավոր բյուջե: Այս տարվա կեսերի դրությամբ Ռուսաստանի ամբողջ պարտքը ՄԱԿ-ի կանոնավոր բյուջեին եւ ՄԱԿ-ի խաղաղապահ գործողությունների բյուջեին կազմել է 600 միլիոն դոլար, մինչդեռ ԱՄՆ-ի այս ցուցանիշն անցել է մեկ միլիարդ դոլարից:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Պորտուգալիան սասար կկանգնի Թուրքիային

ԱՆԿԱՐԱ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ: Նոյեմբերի 14-ին Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը հեռախոսազրույց է ունեցել Պորտուգալիայի նախագահ Մարիո Սուարեշի հետ, որի ընթացքում շնորհակալություն է հայտնել վերջինիս եվրոպական մաքսային միության մեջ Թուրքիայի ընդգրկման ուղղությամբ ծավալած աշխատանքի համար: Մ. Սուարեշը խոստացել է առաջիկայում եւս կարելվույն չափ նպաստել, որպեսզի գալիք տարվա հունվարից Թուրքիան մաս կազմի այդ միությանը: Միաժամանակ Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը հանդիպումներ է ունենալու Իսպանիայում: Նախ նա նույն մաքսային միության հարցը կքննի երկրի վարչապետ Ֆելիպե Գոնսալեսի հետ, ապա ընդունելության կարժանանա Իսպանիայի թագավորի կողմից:

Հայկական Միջազգային տրանսպորտային ընկերությունն օգտվելով իր հիմնադիրների 40 տարվա փորձառությունից առաջարկում է բեռների ապահով տեղափոխում ծովային, ցամաքային, եւ օդային ուղիներով աշխարհի ցանկացած կետից դեպի Հայաստան եւ հակառակ ուղղությամբ:

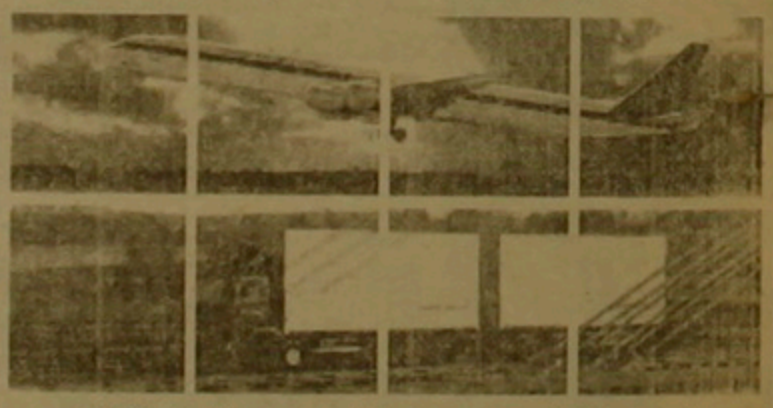

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մեր ծառայություններից օգտվելու համար կարող եք դիմել

Երեւան, Վարդանանց 13, 2-րդ հարկ. Հեռախոս. 56-46-76, 52-88-49, 57-05-61. AT&T 151-739, ֆաքս 520-669

A STYLE

ՀԱՍԱՐՈՍ

«BMW»-ն ուզում է տիրանալ «Ռոլս-Ռոյսին»

Գերմանական «BMW» ընկերությունը հայտնել է բրիտանական «Ռոլս Ռոյս Մոթորզ» առաջատար ավտոմոբիլային ընկերությունը գնելու ցանկության մասին: Որեւէ բանակցություն «Ռոլս Ռոյսի» սեփականատիրոջ հետ «Վիկերս» ընկերությունը դեռեւս չի վարել: «Վիկերսի» պաշտոնական ներկայացուցիչը հայտարարել է, թե «Ռոլս Ռոյսը» միշտ ինքնուրույն ընկերություն է եղել: 1994-ին «BMW»-ն սկսեց «Ռոլս Ռոյսին» շարժիչներ ու սարքավորում մատակարարել: Հենց այդ ժամանակ էլ նա ձեռք էր բերել անգլիական «Ռովեր» ավտոմոբիլային ընկերությունը:

«Բոինգ»-ների պատվերների կեսը ԱՊՀ երկրներից է

հոկտեմբեր ամսին ԱՄՆ-ի սահմաններից դուրս պատվիրված 12 «Բոինգ» ինքնաթիռներից հինգը բաժին հասավ Ուզբեկստանի եւ Թուրքմենիայի ազգային ավիաընկերություններին: «Ուզբեկական ավիաուղիները» պատվիրել է երկու «Բոինգ 767»՝ 196 մլն դոլար եւ մեկ «Բոինգ 757»՝ 62 մլն դոլար արժողությամբ: Իսկ «Թուրքմենստանի ավիաուղիները» երկու «Բոինգ 757»-ի պատվեր են արել, որը կկազմի 124 մլն դոլար: «Բոինգի» ոչ ամերիկյան մյուս հաճախորդների պատվերների արժեքը հոկտեմբերին կազմեց ընդամենը 246 մլն դոլար:

ՖԻՆԱՆՍՈՎԻԵ ԻԶՎԵՍՏԻԱ

ՀԱՐԾԱԽՈՒՅԶ

Ֆրանսիացիները հաճախ են տուն փոխում

Ֆրանսիայի հանրային հետազոտությունների հաստատության անցկացրած մի հետազոտության համաձայն, Ֆրանսիացիներին դժվար է նստակյաց ժողովուրդ համարել: երկրի բնակիչների 58 տոկոսը արդեն տուն է փոխել 3 կամ ավելի անգամ: Առավել շարժունակ են բարձրորակ մասնագետները եւ մասավոր զբաղմունքների ներկայացուցիչները. երբեմն կամ ավելի անգամ տունը փոխել է նրանց 72 տոկոսը, մինչդեռ բանվորների շրջանում այդ ցուցանիշը հասնում է 52 տոկոսի: 25-49 տարեկանները գրեթե կրկնակի շատ են կացարան փոխում, քան 65-ից բարձր տարիք ունեցողները: Դա բնական է, քանի որ երիտասարդները ավելի շատ են աշխատանք որոնում:

L'EXPRESS

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ «Ազգը» աշխատանքի է հրավիրում ՍՐԲԱԳՐՉԻ:

Նախընտրելի են հաղարի կենտրոնում կամ Բաղրամյան-Կոմիտաս-Նորքի զանգվածներ երթուղու մերձակայքում բնակվողները:

30 դրամ — Գ. Մագիստրոսի անվ. բժիշկների ընկերակցություն — Ապահովագրական ընկերության դեղատնային գանց

ՁԵԿԸ ՄԱՍՍ Է ԴԵՂԱՏԱՆԵ

30 դրամանոց այս չեկը Ձեզ թույլ կտա խնայողություն անել մեզանից հետեւյալ հասցեներով ատաղձների հաբեր գնելիս

- Հալաբյան 19 (տնտ. խանութ)
- Տիգրան Մեծի 71 (գործվածքեղեն)
- Բաղրամյան 54 (Կանոյի դարոցի կանգառ)
- Ավան, Հ. Հովհաննիսյան տեղամաս (ունիվերսամ թիվ 702)
- Ե. Քոչարի 27 (հացի խանութի հետեւում)
- Տիգրան Մեծի 29 («Բարկեն» խանութ)

30 դրամ

Սպ. # 975

«ՏՈՒՐԻՆԵՏՈ» ՌԴՀ ռուս-հայ-ֆրանսիական համատեղ ձեռնարկությունը հրավիրում է այցելել աշխարհի 153 երկրներ

ՄԻԱՅՆ ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ.

- ավիատոմսեր, տուրիստական ուղեգրեր, վիզաներ,
- հրապուրիչ գներ,
- տոմսերի անվճար ամրագրում եւ առաքում պատվիրատուին,
- արժանավայել վերաբերմունք

Գիմել՝ Թումանյան 34

Զանգահարել՝ 56-76-76

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաջարկի եւ պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սկիզբ»

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արամյանցաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1990. Տպաքանակը՝ 7000. Ստորագրված է տպագրության 14.11.1995. Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@